

1104

ԳՈՐԺՆԱԿԱՆ

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՕՐԻՆԵՑ

Հ. ԱՆԳՐ. Վ. ՃԵՐՄԱԿԵԱՆ

Ի ՄԻԻԹ. ՈՒՍԵ

Բ. ՏԵՏՐ

Ի ՎԻԵՆՆԱ

ՄԻԻԹԱՐԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

1883.

511

Δ-59

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑԲ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԹՈՒՆԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

huy

ԷՖ 2002

2410

511
1-59

ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ԹՈՒԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՕՐԻՆԵՑ

Հ. ԱՆԳԻ. Վ. ՃԵՐՄԱՆԵԱՆ

Ի ՄԽԻԹ. ՈՒԽՏԷ

Բ. ՏԵՏՐ

Ի ՎԻԵՆՆԱ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

1883.

112
112-2

ԱՌ ԴԱՍԱՑՈՒՄ

Գործնական թուարանության տարրական
ընթացքին այս երկրորդ տետրը կը սորվեցընէ
աշակերտին:

ա. ՄԷԿԷՆ ՄԻՆՁԵՒ ՀԱՐԻՐ ՀԱՄԲԵԼ. այս
նպատակաւ դրուած են տետրին սկիզբն երկու
աղիւսակներ, մէկը կէտերով նիւթապէս՝ իսկ
փուքը թուանշաններու վրայէն համբելու համար:

բ. ԹԻՒ ԳՐԵԼՈՒ ԵՒ ԿԱՐԴԱԼՈՒ ՀԱՐԿԱՒՈՐ
ԾԱՆՅՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ, որչափ որ մանկական
փոքր կրնայ առնուլ:

գ. ՀԱՇՈՒԵԼ. Թուանշաններով Գումար եւ
Հանումը ընելու կը վարժեցընէ բազմաթիւ օրի-
նակներ տալով. իսկ Բազմապատկութեան եւ
Բաժանման գաղափարը նորահաս մտաց մէջ
տնկելու համար կ'աշխատի կէտերու վրայէն նիւ-
թապէս ցուցընել, եւ ինչ որ կէտերու ձեռք
կը ներկայացընէ՝ նոյնը թուանշանով ալ կը
դրոշմէ, որպէս զի ասոնք մանկական մտաց
մէջ անեղծ դրոշմուի: — Ասոնց հետ կը սորվե-
ցընէ ամէն գործողութեանց թուարանական ա-
նունները:

41096. ա. Վ.

24627-61

դ. ԿՈՏՈՐԱԿ: Գլխավորաբար կոտորակի էութիւնը տեսականապէս հասկնալէն յառաջ, ետեւէ կ'ըլլայ նիւթականին վրայէն անոր մտապատկերը աշակերտին մտաց մէջ նկարել:

ե) Վերջապէս իբրեւ Յաւելուած կը դրուի Տաճկաստանի դպրոցաց համար՝ Տաճկի, Ռուսաստանի դպրոցաց համար՝ Ռուսի Դրամները, երկայնութեան Չափերը, եւ ծանրութեան Կշիռները. եւ Ժամանակի բաժանման գլխաւոր մասերը:

Որպէս զի այս տետրակն ալ իրեն դործնական նպատակին դիւրաւ հասնի, աշակերտաց կ'ընծայեցընէ բազմաթիւ՝ թէ լոկ թուանշանով նշանակուած՝ եւ թէ խնդիրներու ձեւի տակ բերուած դործողութիւններ, եւ առանձինն կերպով կը յանձնէ դասատուին որ ամէնն ալ շինել տայ աշակերտաց, եւ մեծ հոգով եւ խնամքով անոնց սխալներն ուղղէ եւ ճիշդը սորվեցընէ:

Այս * նշանով եղածները ինչպէս առաջին տետրին, նոյնպէս ալ երկրորդին մէջ դասատուին են ուղղուած:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԸՆԹԸՑՔ

ՀԱՏՈՒԱԾ Բ.

ԲԱՐ ԳՐԵԼ ԵՐ ԳԱՐԳԱԼ

ՅՕԴՈՒԱԾ Ա.

Մէկէն մինչեւ Հարիւր նիւթապէս համրել. եւ թուանշանով նշանակել:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	1.
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	2.
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	3.
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	4.
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	5.
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	6.
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	7.
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	8.
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	9.
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	10.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

* Ղասատուն դրուած աղիւսակին վրայէն մինչեւ հարիւր համընդու վարժեցնէ:

ՅՕԴՈՒՆԾ Բ.

Մէկէն մինչեւ քսան, քսանէն մինչեւ Հարիւր թիւ գրել եւ կարդալ:

1.) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0, (որ մասնաւոր անուն եւ նշան ունին) կը կոչուին Սկզբնական թիւ:

2.) 1 — 9 թուանշաններն ինչպէս 10 մինչեւ 19 մէկ անգամ, նոյնպէս ալ անկէ ետքն եկած թուերուն մէջ ամէն

մէկ տասը թուոյն մէյ մէկ անգամ կը կրկնուին: Տես Ա տետր, երես 38:

Ուստի եւ

10 ^ն մէջ	1 ^ը	1 — 9	մէկ անգամ
20 ^ն մէջ	2 ^ը	1 — 9	երկու անգամ
30 ^ն մէջ	3 ^ը	1 — 9	երեք անգամ
40 ^ն մէջ	4 ^ը	1 — 9	չորս անգամ
50 ^ն մէջ	5 ^ը	1 — 9	հինգ անգամ
60 ^ն մէջ	6 ^ը	1 — 9	վեց անգամ
70 ^ն մէջ	7 ^ը	1 — 9	եօթն անգամ
80 ^ն մէջ	8 ^ը	1 — 9	ութ անգամ
90 ^ն մէջ	9 ^ը	1 — 9	ինն անգամ
100 ^ն մէջ	10 ^ը	1 — 9	տասն անգամ

կրկնուած ըլլալը կը ցուցնեն:

3.) 10^նէն մինչեւ 90 զրոյն (0) եւ 11^ն, 12^ն, 13^ն մէջ զրոյին տեղ դրուած թուանշանը Ս^{տասն} կը կոչուի: — Իսկ անոր (զրոյին) քով գրուած թուանշանը՝ Տ^{տասն}:

* Համառօտութեան համար միաւորը Մ. իսկ տասնաւորը Տ. ղներով կը նշանակենք:

1. Այս թուերը քանի՞ կը կարգաս:

14.	1 Տ. 4 Մ.	Տասնուչորս:
22.	2 Տ. 2 Մ.	Քսանուերկու:
36.	3 Տ. 6 Մ.	Երեսունվեց:
87.	8 Տ. 7 Մ.	Ութսունեօթը:
45.	4 Տ. 5 Մ.	Քառասունհինգ:
51.	5 Տ. 1 Մ.	Յիսունմէկ:
73.	7 Տ. 3 Մ.	Եօթանասունուիրեր:
68.	6 Տ. 8 Մ.	Վաթսուն'ութը:
99.	9 Տ. 9 Մ.	Իննսունինը:

2. Այս գրուած թուերը կարգա:

32.	64.	57.	91.	86.	78.	29.
25.	79.	67.	54.	33.	45.	17.
36.	27.	76.	82.	63.	52.	44.
75.	69.	26.	39.	84.	42.	15.
92.	85.	79.	68.	43.	97.	77.

3. Այս գրուած թուերուն Միաւորն ու Տասնաւորը գտիր:

26.	70.	54.	67.	85.	92.	29.
86.	73.	62.	94.	27.	30.	12.
99.	23.	88.	72.	65.	42.	50.
89.	75.	67.	63.	55.	58.	48.
		26.	2 Տ. 6 Մ.			
		70.	7 Տ. 0 Մ.			

4. Այս գրուած թուերն առանց Տ. Մ. նշանակելու պարզ թուանշանով գրէ:

6 Տ. 5 Մ.	4 Տ. 3 Մ.	2 Տ. 9 Մ.
7 Տ. 2 Մ.	5 Տ. 7 Մ.	3 Տ. 8 Մ.
5 Տ. 0 Մ.	8 Տ. 2 Մ.	2 Տ. 7 Մ.
8 Տ. 7 Մ.	9 Տ. 9 Մ.	4 Տ. 6 Մ.
2 Տ. 9 Մ.	1 Տ. 8 Մ.	1 Տ. 9 Մ.
3 Տ. 6 Մ.	4 Տ. 5 Մ.	2 Տ. 5 Մ.
4 Տ. 6 Մ.	8 Տ. 7 Մ.	3 Տ. 5 Մ.
5 Տ. 3 Մ.	9 Տ. 4 Մ.	5 Տ. 2 Մ.

5. Երկուքէն մինչեւ երեսուն եղած ամէն թուերը գրէ:

6. Քսանէն մինչեւ Յիսուն եղած ամէն թուերը կարգաւ գրէ:

7. Երեսնէն մինչեւ Եօթանասուն եղած թուերը կարգաւ գրէ:

8. Յիսնէն մինչեւ Ութսուն, Ութսնէն մինչեւ Հարիւր եղած թուերը կարգաւ գրէ:

9. Գրէ՛ Տասը, Քսան, Երեսուն, Յիսուն, Եօթանասուն, Ութսուն, Հարիւր:

10. Գրէ ւ) Հարիւր, Իննսունհինգ, ութսունհինգ, Եօթանասունհինգ, վաթսունհինգ, յիսունհինգ: Բ) Քառասունուիրեր, երեսունչորս, քսանումէկ, տասնուչորս, Եօթը, մէկ:

ՅՕԴՈՒԱԾ Գ.

Մէկէն մինչեւ Յիսուն եղած թուերով հաշիւ
ընել:

1. Ելիլու թիւ իրարու վրայ աւելցը-
նես. թիւ մ'ուրիշ թուէ հանես. կամ
մի եւ նոյն թիւն ինք իր վրայ աւելցընես
եւ կամ իր մասերուն բաժնես՝ կ'ըսուի
Հաշիւ-ընել:

2. Հաշիւ ընելու չորս կերպ կայ, որ են

Գումար:

Հանում:

Բազմապատկութիւն:

Բաժանում:

3. Այս հաշիւ ընելու չորս կերպերը
Գործողութիւններն են:

Մէկէն մինչեւ Տասն թուերով գործողութիւն:

Քաղուածք:

Ա. Գումար.

4+2=	5+3=	1+4=	4+6=
3+2=	2+3=	4+4=	3+6=
2+2=	7+3=	3+4=	1+6=
5+2=	6+3=	2+4=	2+6=
6+2=	4+3=	5+5=	3+7=
7+2=	3+3=	3+5=	2+7=

8+2=	2+3=	4+5=	2+8=
1+2=	6+4=	2+5=	1+9=

Բ. Հանում:

6-1=	5-2=	10-3=	8-6=
5-1=	8-2=	8-4=	9-6=
7-1=	9-2=	6-4=	7-6=
8-1=	10-2=	7-4=	8-6=
9-1=	6-2=	8-4=	9-6=
9-1=	7-2=	9-4=	8-7=
4-1=	6-3=	10-4=	10-7=
3-1=	5-3=	6-5=	9-7=
10-1=	4-3=	7-5=	9-8=
3-2=	7-3=	8-5=	10-8=
4-2=	9-3=	9-5=	10-9=

5+4+1=	7-5+2=	3+5-2=
6-3+4=	8-6+4=	4+6-3=
8+2-5=	9-8+7=	5-2+1=
6+3+1=	10-2+1=	8+1+1=
7-4-3=	8+2-8=	7-3+4=
2+5+3=	6+4-4=	4+5-1=
3+6-4=	7-2-1=	4+6-5=
5+5-2=	8-4+5=	8-2-4=
6+4-7=	8+2-7=	8-5+4=

Գ. Բազմապատկութիւն:

$$\begin{array}{llll} 3 \times 1 = & 4 \times 1 = & 1 \times 8 = & 1 \times 9 = \\ 2 \times 1 = & 5 \times 1 = & 1 \times 3 = & 1 \times 10 = \\ 7 \times 1 = & 10 \times 1 = & 1 \times 7 = & 1 \times 2 = \\ 8 \times 1 = & 1 \times 1 = & 1 \times 6 = & 1 \times 1 = \\ 9 \times 1 = & 6 \times 1 = & 1 \times 5 = & 1 \times 4 = \end{array}$$

Գ. Բաժանում:

$$\begin{array}{llll} 1:3 = & 1:8 = & 1:6 = & 1:9 = \\ 1:4 = & 1:5 = & 1:7 = & 1:10 = \\ 2:6 = & 2:4 = & 3:6 = & 4:8 = \\ 2:8 = & 2:2 = & 3:9 = & 5:10 = \end{array}$$

Արթութիւն.

1. Անտոն 7 տարեկան է, իսկ Մարիամ իրմէ 3 տարի պզտիկ է. ուրեմն Մարիամ քանի՞ տարեկան է:

2. Դուն 4 հատ գրիչ ունիս, Պետրոս 6 հատ. երկուքը մէկտեղ քանի՞ գրիչ ունին:

3. Սարգիս 8 խնձոր Պօղոսին կու տայ, եւ Պօղոս 2 հատ իգնատիոսին կու տայ. Պօղոսին քով քանի՞ խնձոր կը մնայ:

4. Յովհաննէս 10 թռչուն ունի. ասոնցմէ 3 հատը կը սատկի, 4 հատը ուրիշն կու տայ. քովը քանի՞ հատ կը մնայ:

5. Պետրոս 15 գրչէն քեզի 7 հատ, Անտոնին 3 կու տայ. քովը քանի՞ հատ կը մնայ:

6. Դպրոցէն կ'արձակուին աշակերտք սովորաբար ժամը 10^{ին}. Հիմայ ժամը 8 է. քանի՞ ժամէն պիտի արձակուին:

7. Քու դասընկերներէդ 3 հոգի հիւանդ են, 4 հոգի ծուլութիւն ըրեր դպրոց չեն եկեր, 3 հոգի ալ ուշ մնացեր են, քանի՞ հոգի պակաս է դասէն:

Մէկէն մինչեւ քսան թուերով եղած գործողութիւն:

Քաղրածք:

Ը. Գումար:

$$\begin{array}{llll} 9 + 2 = & 8 + 6 = & 6 + 4 = & 5 + 9 = \\ 9 + 3 = & 8 + 3 = & 6 + 6 = & 4 + 8 = \\ 9 + 7 = & 8 + 5 = & 6 + 5 = & 4 + 9 = \\ 9 + 4 = & 8 + 8 = & 6 + 9 = & 4 + 7 = \\ 9 + 5 = & 8 + 9 = & 6 + 8 = & 4 + 6 = \\ 9 + 6 = & 7 + 3 = & 6 + 7 = & 3 + 9 = \\ 9 + 8 = & 7 + 5 = & 5 + 7 = & 3 + 8 = \\ 9 + 9 = & 7 + 8 = & 5 + 5 = & 3 + 7 = \\ 8 + 4 = & 7 + 6 = & 5 + 6 = & 2 + 8 = \\ 8 + 7 = & 7 + 9 = & 5 + 8 = & 2 + 9 = \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 9 + + = 12 & 7 + + = 14 & 5 + + = 13 \\
 9 + + = 15 & 4 + + = 12 & 2 + + = 11 \\
 9 + + = 13 & 8 + + = 17 & 7 + + = 15 \\
 9 + + = 17 & 6 + + = 18 & 8 + + = 14
 \end{array}$$

Բ. Հանում:

$$\begin{array}{llll}
 12 - 3 = & 13 - 3 = & 14 - 8 = & 16 - 6 = \\
 12 - 2 = & 13 - 4 = & 14 - 5 = & 16 - 8 = \\
 12 - 4 = & 13 - 9 = & 14 - 7 = & 16 - 7 = \\
 12 - 5 = & 13 - 8 = & 14 - 9 = & 17 - 7 = \\
 12 - 6 = & 13 - 7 = & 15 - 5 = & 17 - 8 = \\
 12 - 8 = & 13 - 5 = & 15 - 9 = & 17 - 9 = \\
 12 - 7 = & 13 - 6 = & 15 - 7 = & 18 - 9 = \\
 12 - 9 = & 14 - 4 = & 15 - 6 = & 18 - 8 =
 \end{array}$$

Գ. Բազմապատկութիւն:

* 1. Հոս եւ ասկէ ետքը զրուած կէտերը (••) ինք իր վրայ աւելնալու թիւը կը ցուցնեն. այս $\times$ նշանով կապուած թիւը ինք իր վրայ աւելնալուն չափը. իսկ այս = նշանին քովի թուանշանը ինք իր վրայ աւելնալով ելած թիւը:

* 2. Վաստաւուն նախ վարժեցնէ նիւթականին վրայէն բազմապատկելու. ետքը յառաջ երթայ:

$$\begin{array}{lll}
 1 \times \bullet\bullet = 2 & 1 \times 2 = & 2 \times 1 = \\
 2 \times \bullet\bullet = 4 & 2 \times 2 = & 2 \times 2 = \\
 3 \times \bullet\bullet = 6 & 3 \times 2 = & 2 \times 3 = \\
 4 \times \bullet\bullet = 8 & 4 \times 2 = & 2 \times 4 = \\
 5 \times \bullet\bullet = 10 & 5 \times 2 = & 2 \times 5 = \\
 6 \times \bullet\bullet = 12 & 6 \times 2 = & 2 \times 6 = \\
 7 \times \bullet\bullet = 14 & 7 \times 2 = & 2 \times 7 = \\
 8 \times \bullet\bullet = 16 & 8 \times 2 = & 2 \times 8 = \\
 9 \times \bullet\bullet = 18 & 9 \times 2 = & 2 \times 9 = \\
 10 \times \bullet\bullet = 20 & 10 \times 2 = & 2 \times 10 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 6 \times 2 + 5 = & 5 \times 2 + 4 = & 2 \times 9 + 2 = \\
 7 \times 2 + 2 = & 2 \times 2 + 3 = & 2 \times 5 + 7 = \\
 8 \times 2 + 3 = & 2 \times 2 + 5 = & 2 \times 6 + 8 = \\
 9 \times 2 + 2 = & 8 \times 2 - 2 = & 2 \times 7 + 5 =
 \end{array}$$

Գ. Բաժանում:

ա) 2էն սկսեալ 2ի վրայ բաժնել:

* Վրուած կէտերն այն թուերն կը ցուցնեն, որ հաւասար մասերու պիտի բաժնուին: Ենոնց ձախ կողմը այս: նշանով զրուած թուանշանը բաժնուելու մասը կը ցուցնէ: Իսկ աջ կողմը այս = նշանով զրուած թուանշանը բաժնուած մասերուն չափը կը ցուցնէ:

$$\begin{array}{l}
 2 : \cdot \cdot = 1 \\
 2 : \cdot \cdot \cdot \cdot = 2 \\
 2 : \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot = 3 \\
 2 : \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot = 4 \\
 2 : \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot = 5 \\
 2 : \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot = 6 \\
 2 : \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot = 7 \\
 2 : \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot = 8 \\
 2 : \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot = 9 \\
 2 : \cdot = 10
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 2 : 6 = & 2 : 16 = & 2 : 20 = \\
 2 : 10 = & 2 : 4 = & 2 : 8 = \\
 2 : 18 = & 2 : 2 = & 2 : 12 = \\
 & 2 : 14 = &
 \end{array}$$

բ) Երկու մասի բաժնեւ.

$$\begin{array}{l}
 2 \\
 \cdot \cdot \cdot \cdot \\
 4 \\
 \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \\
 6 \\
 \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \\
 8 \\
 \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \\
 10 \\
 \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \\
 12 \\
 \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \\
 14 \\
 \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \\
 16 \\
 \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \\
 18 \\
 \cdot \\
 20
 \end{array}$$

$$2\frac{1}{2} \text{ Է}$$

$$4\frac{1}{2} \text{ Է}$$

$$6\frac{1}{2} \text{ Է}$$

$$8\frac{1}{2} \text{ Է}$$

$$10\frac{1}{2} \text{ Է}$$

$$12\frac{1}{2} \text{ Է}$$

$$14\frac{1}{2} \text{ Է}$$

$$16\frac{1}{2} \text{ Է}$$

$$18\frac{1}{2} \text{ Է}$$

$$20\frac{1}{2} \text{ Է}$$

* Վասատուն անդրդ թուերն հաւա-
սար մասերու բաժնեւէն ելած դժուա-
րութիւնը վերի ցուցակին մերձեցընե-

լով՝ պարզէ, աշակերտին առջեւ դնէ՝
զորօրինակ

$$17\frac{1}{2} =$$

$$16\frac{1}{2} = 8$$

$$1\frac{1}{2} = \frac{1}{2}$$

$$17\frac{1}{2} = 8\frac{1}{2}$$

$$16\frac{1}{2} \text{ կէսն է } 8,$$

$$\text{իսկ } 1\frac{1}{2} \text{ կէսն է } \frac{1}{2}.$$

$$\text{ուրեմն } 17\frac{1}{2} \text{ է } 8\frac{1}{2}:$$

$$9\frac{1}{2} =$$

$$7\frac{1}{2} =$$

$$17\frac{1}{2} =$$

$$13\frac{1}{2} =$$

$$11\frac{1}{2} =$$

$$3\frac{1}{2} =$$

$$19\frac{1}{2} =$$

$$7\frac{1}{2} =$$

Արթուրիւն.

1. Հաբաթը 7 օր ունի, 2 շաբաթը քանի՞ օր ունի:

2. Տարին 12 ամիս ունի, $\frac{1}{2}$ տարին քանի՞ ամիս ունի:

3. Հայրդ քեզի 9 խնձոր տուաւ, անոր վրայ 8 խնձոր ալ տուաւ. ամէնը մէկտեղ քանի՞ խնձոր տուաւ:

4. Դուռն հիմա 7 տարուան էս. քանի՞ տարիէն 16 տարուան կ'ըլլաս:

5. Պետրոս պատիժ առաւ որ շարադրու-

թիւնը 14 անգամ օրինակէ, 8 անգամ օրինակեց, քանի՞ անգամ ալ դեռ պիտի օրինակէ:

6. Նիրակոս 18 կոճէն 9 կորսնցուց. քովը քանի՞ հատ մնաց:

7. Մէկ երես շարադրութիւն գրելու համար $\frac{1}{2}$ ժամ պէտք է. 2, 3, 5, 8, 10 երես գրելու քանի՞ ժամ պէտք է:

8. Փութաջան եւ խելացի աշակերտ մը 1 ժամուան մէջ 2 երես բերնուց կը սորվի, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 10 ժամուան մէջ քանի՞ երես կրնայ սորվիլ:

9. Դպրոցին մէջ եթէ օրը 2 ժամ լռութիւն պէտք էս պահել, 2, 3, 4, 5 օրուան մէջ քանի՞ ժամ լռութիւն պահած կ'ըլլաս:

Մինչեւ երեսուն թուերով գործողութիւն:

Ը. Գումար եւ Հանում:

$$\begin{array}{llll} 6+3= & 12+7= & 8+5= & 16+7= \\ 16+3= & 23+1= & 18+5= & 19+4= \\ 26+3= & 21+6= & 26+3= & 12+9= \\ 5+4= & 27+2= & 17+6= & 14+8= \\ 15+4= & 24+3= & 15+6= & 18+3= \\ 25+4= & 22+5= & 15+9= & 13+9= \\ 15+7= & 20+9= & 21+9= & 16+9= \end{array}$$

Բ

2

18—5=	29— 7=	11— 3=
28—5=	16— 6=	21— 3=
24+6=	13+ 9=	14+16=
18+8=	19+11=	18+12=
21+ +=23	26—14=	25—14=
18+ +=30	24—11=	28—16=

Բ. Բազմապատկութիւն:

Յը բազմապատկել. եւ Յով բազմապատկել:

1×...= 3	1×3=	3× 1=
2×...= 6	2×3=	3× 2=
3×...= 9	3×3=	3× 3=
4×...=12	4×3=	3× 4=
5×...=15	5×3=	3× 5=
6×...=18	6×3=	3× 6=
7×...=21	7×3=	3× 7=
8×...=24	8×3=	3× 8=
9×...=27	9×3=	3× 9=
10×...=30	10×3=	3×10=

1×3+2=	4×2+ 7=	3×4—8=
4×3+8=	8×2+12=	3×7—7=
7×3+5=	5×2+10=	3×9—2=
9×3+3=	6×2+ 8=	3×6—7=

Գ. Բաժանում:

Յէն սկսեալ Յի վրայ բաժանել:

	3	
3 :	. . .	= 1
	6	
3 :		= 2
	9	
3 :		= 3
	12	
3 :		= 4
	15	
3 :		= 5
	18	
3 :		= 6
	21	
3 :		= 7
	24	
3 :		= 8
	27	
3 :		= 9
	30	
3 :		= 10
2 : 12 =	3 : 24 =	3 : 20 =
2 : 23 =	3 : 7 =	3 : 15 =
		3 : 1 =
		3 : 23 =

$$2:5=3:18=3:9=3:27=$$

$$2:17=3:23=3:8=3:11=$$

Երեք մասի բաժանել:

3		
• • •		$3\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = +$
6		
• • • • • •		$6\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = +$
9		
• • • • • • • • •		$9\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = +$
12		
• • • • • • • • • • • •		$12\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = +$
15		
• • • • • • • • • • • • • • •		$15\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = +$
18		
• • • • • • • • • • • • • • •		$18\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = +$
21		
• • • • • • • • • • • • • • •		$21\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = +$
24		
• • • • • • • • • • • • • • •		$24\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = +$
27		
• • • • • • • • • • • • • • •		$27\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = +$
30		
• • • • • • • • • • • • • • •		$30\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = +$

$$\frac{23\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} =}{21\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = 7}$$

$$\frac{2\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = \frac{2}{3}}{23\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = 7\frac{2}{3}}$$

Սղնակս գտիր հետեւեալներն ալ.

$$13\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = 29\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = 25\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} =$$

$$14\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = 11\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = 22\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} =$$

$$7\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = 4\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = 16\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} =$$

$$20\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = 8\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} = 28\text{ն } \frac{1}{3}\text{ը} =$$

$$7\text{ն } \frac{1}{3} = 6 + 8\text{ն } \frac{1}{2} = 9 + 7\text{ն } \frac{1}{3} =$$

$$15\text{ն } \frac{1}{3} = 16 + 7\text{ն } \frac{1}{3} = 14 - 3\text{ն } \frac{1}{2} =$$

$$20\text{ն } \frac{1}{3} = 12 + 8\text{ն } \frac{1}{2} = 10 + 8\text{ն } \frac{1}{2} =$$

$$13\text{ն } \frac{1}{3} = 18 + 4\text{ն } \frac{1}{2} = 27 - 5\text{ն } \frac{1}{3} =$$

Արժութիւն.

Մէկ տարին 12 ամիս ունի:

Մէկ օրը 24 ժամ ունի:

1. Քանի՞ ամիս է $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{2}{3}$ տարին:
2. $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{2}{3}$ օրը քանի՞ ժամ է:
3. Մէկ տարի եւ 8 ամիս՝ քանի՞ ամիս կ'ընէ:
4. Մէկ օր եւ 6 ժամ՝ քանի՞ ժամ կ'ընէ:

5. $2\frac{1}{3}$ տարին քանի՞ ամիս կ'ընէ:

6. Հայրդ քեզի 24 գրիչ եւ 5 մատիտ եւ 1 գրչակալ գնեց. ընդ ամէնը քանի՞ կտոր բան գնած է:

7. Դուռն 22 երես գրելիքէդ 13 գրեցիր. գրելու քանի՞ երես մնաց:

8. 24 թերթ թղթէն մէկ անգամ 8 թերթ առնուս, ուրիշ անգամ 6 թերթ, ուրիշ անգամ 3 թերթ, ամէնը մէկտեղ քանի՞ թերթ առած կ'ըլլաս, եւ քանի՞ թերթ կը մնայ:

9. Մէկ գրի տետրակի մէջ 3 թերթ թուղթ կայ, քանի՞ թերթ կայ 2, 3, 4, 5, 6, 8 տետրակի մէջ:

10. Մարդուն մէկը 8 աղքատի հաց կը բաժնէ՝ ամէն մէկուն 3 կտոր. ամէնուն մէկտեղ քանի՞ կտոր հաց տուած կ'ըլլայ:

11. Մէկ գրի տետրակ շինելու համար 3 թերթ թուղթ պէտք է. 15 թերթ թղթէն քանի՞ տետրակ կը շինուի:

12. Տղայ մը օրը 3 խնձոր կ'ուտէ. 30 խնձոր քանի՞ օրուան մէջ կ'ուտէ:

13. Դուռն 28 ընկշոյլ առիր, ասոնցմէ 10 Պետրոսին տուիր. բոլոր քանի՞ հատ մնաց:

Մինչեւ քառասուն թուերով գործողութիւն:

Ե. Գումար եւ Հանում:

$16 + 2 =$	$34 + 5 =$	$19 + 5 =$	$36 + 3 =$
$26 + 2 =$	$33 + 7 =$	$29 + 5 =$	$27 + 8 =$
$36 + 2 =$	$32 + 6 =$	$34 + 5 =$	$34 + 5 =$
$37 + 2 =$	$31 + 8 =$	$35 + 5 =$	$32 + 7 =$

$36 - 10 =$	$32 - 20 =$	$38 - 25 =$
$39 - 10 =$	$36 - 20 =$	$31 - 16 =$
$38 - 10 =$	$34 - 20 =$	$35 - 19 =$
$37 - 10 =$	$40 - 20 =$	$32 - 27 =$

Բ. Բազմապատկութիւն:

4ը՝ եւ 4ով բազմապատկել:

$1 \times \dots = 4$	$1 \times 4 =$	$4 \times 1 =$
$2 \times \dots = 8$	$2 \times 4 =$	$4 \times 2 =$
$3 \times \dots = 12$	$3 \times 4 =$	$4 \times 3 =$
$4 \times \dots = 16$	$4 \times 4 =$	$4 \times 4 =$
$5 \times \dots = 20$	$5 \times 4 =$	$4 \times 5 =$
$6 \times \dots = 24$	$6 \times 4 =$	$4 \times 6 =$
$7 \times \dots = 28$	$7 \times 4 =$	$4 \times 7 =$
$8 \times \dots = 32$	$8 \times 4 =$	$4 \times 8 =$
$9 \times \dots = 36$	$9 \times 4 =$	$4 \times 9 =$
$10 \times \dots = 40$	$10 \times 4 =$	$4 \times 10 =$

$$\begin{array}{lll}
 7 + 3 = & 8 + 2 = & 9 + 1 = \\
 17 + 3 = & 18 + 2 = & 19 + 1 = \\
 27 + 3 = & 28 + 2 = & 29 + 1 = \\
 37 + 3 = & 38 + 2 = & 39 + 1 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 2 \times 4 + 4 = & 4 \times 7 + 12 = & 6 \times 3 - 13 = \\
 4 \times 5 + 2 = & 4 \times 3 + 15 = & 8 \times 4 - 22 = \\
 5 \times 4 + 7 = & 4 \times 9 - 9 = & 5 \times 4 - 17 = \\
 8 \times 4 + 2 = & 4 \times 5 - 16 = & 7 \times 3 - 15 = \\
 9 \times 4 + 3 = & 4 \times 6 - 15 = & 2 \times 9 + 17 =
 \end{array}$$

Գ. Բաժանում:

* Գասատուն գործքը պիտի ըլլայ թէ հոս եւ թէ ասկէ վերջը դրուած օրինակները ցուցակին մերձեցընել՝ եւ ցուցընել թէ ինչպէս բաժանման գործողութիւնը կը կատարուի:

$$4 : 21 = 5 \text{ եւ } 1 \text{ կ'աւելնայ:}$$

$$4 : 18 = 4 \text{ եւ } 2 \text{ կ'աւելնայ:}$$

Հետեւեալ թուերուն մէջ քանի՞ 4 կայ:

39, 35, 6, 21, 18, 31, 25, 33, 5, 29,
15, 13, 19, 7, 37, 38, 26, 11, 14, 27,
12, 16, 22, 24, 32, 20, 34:

4էն սկսեալ 4ի վրայ բաժանել:

4

$$4 : \dots = 1$$

8

$$4 : \dots = 2$$

12

$$4 : \dots = 3$$

16

$$4 : \dots = 4$$

20

$$4 : \dots = 5$$

24

$$4 : \dots = 6$$

28

$$4 : \dots = 7$$

32

$$4 : \dots = 8$$

36

$$4 : \dots = 9$$

40

$$4 : \dots = 10$$

2 որս մասի բաժնեղ:

4	4 $\frac{1}{4}$ բ
• • • •	
8	8 $\frac{1}{4}$ բ
• • • • • • • •	
12	12 $\frac{1}{4}$ *
• • • • • • • • • • • •	
16	16 $\frac{1}{4}$
• • • • • • • • • • • • • • • •	
20	20 $\frac{1}{4}$
• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	
24	24 $\frac{1}{4}$
• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	
28	28 $\frac{1}{4}$
• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	
32	32 $\frac{1}{4}$
• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	
36	36 $\frac{1}{4}$
• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	
40	40 $\frac{1}{4}$
• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	

* Եւ քինչպէս որ առաջին երկու թուերուն քով ներգործութեամբ դրուած է, նոյնպէս ալ պէտք է մնացածներուն քով եւ շօրութեամբ իմանալ եւ կարդալ՝ 12 $\frac{1}{4}$ բ:

$$\begin{array}{lll}
 10\frac{1}{2}\text{բ} = & 27\frac{1}{3}\text{բ} = & 33\frac{1}{4}\text{բ} = \\
 24\frac{1}{3}\text{բ} = & 12\frac{1}{4}\text{բ} = & 21\frac{1}{3}\text{բ} = \\
 36\frac{1}{4}\text{բ} = & 16\frac{1}{2}\text{բ} = & 9\frac{1}{2}\text{բ} = \\
 21\frac{1}{4}\text{բ} = & 28\frac{1}{4}\text{բ} = & 30\frac{1}{3}\text{բ} =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll}
 24\frac{1}{4}\text{բ} + 8 = & 36\frac{1}{4}\text{բ} - 6 = \\
 21\frac{1}{3}\text{բ} + 9 = & 10\frac{1}{2}\text{բ} + 8 = \\
 18\frac{1}{2}\text{բ} - 8 = & 12\frac{1}{3}\text{բ} + 14 =
 \end{array}$$

Արթուրիւն.

Մէկ ամիսը 30 օր ունի:

Մէկ օրը 24 ժամ է:

- 1) 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 քանի՞ $\frac{1}{4}$ ունի:
- 2) 16, 24, 36, 12, 40 քանի՞ $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$ ունի:
- 3) $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{4}$ տարին քանի՞ ամիս կ'ընէ:
- 4) $1\frac{1}{4}$, $1\frac{3}{4}$, $1\frac{2}{3}$ տարին քանի՞ ամիս կ'ընէ:
- 5) $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$ օրը քանի՞ ժամ կ'ընէ:
- 6) $1\frac{1}{2}$, $1\frac{2}{4}$, $1\frac{3}{4}$ օրը քանի՞ ժամ կ'ընէ:
7. Եթէ երկու կաթսաներէն ամէն մէկը

18 չափ ջուր առնու, երկուքը մէկտեղ քանի՞ չափ կ'առնուեն:

8. Ապրիլ 15էն մինչեւ ապրիլ 30 քանի՞ օր կայ:

9. Եթէ 40 չափ գինիէն 15 չափ գործածուի, քանի՞ չափ գինի կը մնայ:

10. Մէկ կառքը 4 անիւ ունի 4, 5, 6, 8, 9 կառք քանի՞ անիւ կ'ունենան:

11. Եթէ $\frac{1}{4}$ ժամու մէջ 32 տող գրես, 8 տող քանի՞ ժամու մէջ կ'ընաս գրել:

12. Եթէ 12 թերթ թղթէ 4 հատ գրի տետրակ շինես, ամէն մէկ տետրակին մէջ քանի՞ թերթ թուղթ կ'ըլլայ:

ՅՕԴՈՒԱԾ Դ.

1. Յիսունէն մինչեւ Հարիւր՝ թուոց ձեւերը ծանշնալ, գրել:

2. Գրուած թիւը կարդալ:

3. Գումարել, Հանել:

4. Բաղմապատկել. Բաժանել:

1. Գրուած թիւ մը որպէս զի կարենաս կարդալ՝ երկու բան պէտք ես գիտնալ, «.) թուանշաններուն ձեւերն ու անունները (1 Մէկ. 2 Երկու. 3 Երեք եւ այլն): Է.) Գրուած թուոյն մէջ թուա-

նշաններուն բռնած տեղը կամ Տեղէքը (Միաւոր, Տասնաւոր):

2. Գրուած թուոյն միաւոր տեղէքին մէջ թուանշաններուն անունները անփոփոխ կը մնան: Իսկ տասնաւոր տեղէքին մէջ կը փոխուին, եւ

1ը կ'ըլլայ	Տասը	10
2ը	Վասն	20
3ը	Երեսուն	30
4ը	Վառասուն	40
5ը	Յիսուն	50
6ը	Վաթսուն	60
7ը	Եօթանասուն	70
8ը	Ութսուն	80
9ը	Իննսուն	90
10ը	Հարիւր	100

3. Գրուած թիւ մը կարդացած ատենդ պէտք ես նախ տասնաւոր տեղէքը՝ ետքը միաւորն ըսել. այսպէս

Յիսունումէկ	51.
Եօթանասուն'ութը	78.
Վաթսունուհինգ	65.

Այս գրուած թուերը կարդա՛.

63, 82, 94, 72, 34, 55, 66, 87, 99.
29, 47, 56, 95, 77, 88, 14, 37, 48:

Գրէ եւ կարդա

5 Տ. 4 Մ. 2 Տ. 7 Մ. 9 Տ. 5 Մ.
7 Տ. 3 Մ. 6 Տ. 5 Մ. 9 Տ. 2 Մ.

Գրէ

Երեսունուհինգ, Եօթանասունուեօթը, Վաթսունութը, Իննսունուչորս, Ութսունուվեց, Բառասունուերկու:

Մէկէն մինչեւ Յիսուն թուերով գործողութիւն:

Ա. Գումար եւ Հանում:

Ա. $1+2=3$	Ա. $50-2=48$
$3+2=5$	$48-2=46$
$5+2=7$	$46-2=44$
$7+2=$	$44-2=$
այսպէս մինչեւ 49	մինչեւ 0 յառաջ տար:
յառաջ տար:	Բ. $49-2=47$
Բ. $2+2=4$	$47-2=45$
$4+2=$	$45-2=43$
մինչեւ 48 յառաջ տար:	$43-2=$
	մինչեւ 1 յառաջ տար:

Գ. $2+3=$

Դ. $3+3=$

Գ. $49-3=$

Դ. $48-3=$

$39+10=$ $27+20=$ $36+12=$

$37+10=$ $13+30=$ $22+24=$

$25+20=$ $17+30=$ $18+32=$

$28+20=$ $19+30=$ $24+19=$

$46-10=$ $43-14=$ $46-33=$

$48-20=$ $46-18=$ $48-29=$

$45-30=$ $47-26=$ $42-19=$

$46-30=$ $49-27=$ $50-25=$

Բ. Բազմապատկութիւն:

5ը եւ 5ով բազմապատկել:

$1 \times \dots = 5$	$1 \times 5 =$	$5 \times 1 =$
$2 \times \dots = 10$	$2 \times 5 =$	$5 \times 2 =$
$3 \times \dots = 15$	$3 \times 5 =$	$5 \times 3 =$
$4 \times \dots = 20$	$4 \times 5 =$	$5 \times 4 =$
$5 \times \dots = 25$	$5 \times 5 =$	$5 \times 5 =$
$6 \times \dots = 30$	$6 \times 5 =$	$5 \times 6 =$
$7 \times \dots = 35$	$7 \times 5 =$	$5 \times 7 =$
$8 \times \dots = 40$	$8 \times 5 =$	$5 \times 8 =$
$9 \times \dots = 45$	$9 \times 5 =$	$5 \times 9 =$
$10 \times \dots = 50$	$10 \times 5 =$	$5 \times 10 =$

$$\begin{array}{llll}
 4 \times 5 = & 10 \times 5 = & 5 \times 4 = & 3 \times 10 = \\
 8 \times 5 = & 9 \times 5 = & 5 \times 8 = & 4 \times 7 = \\
 7 \times 5 = & 2 \times 5 = & 5 \times 3 = & 2 \times 9 = \\
 3 \times 5 = & 5 \times 5 = & 5 \times 6 = & 4 \times 9 = \\
 6 \times 5 = & 5 \times 2 = & 5 \times 7 = & 6 \times 4 =
 \end{array}$$

Գ. Բաժանում:

* Աշակերտին հասկացրէ՛ զաստուծն՝ թէ բաժանմամբ թիւ մը այն թուերուն կը լուծուի, որոնցմէ բազմապատկելով յառաջ եկած էր: — Անոր համար ասկէ ետեւ բաժանման աղիւսակը կէտերով ղնելու տեղ, այս երկու գործողութիւններն իրարու բաղդատելով կը ղնենք:

5էն սկսեալ 5ի վըպ բաժանել:

$1 \times 5 = 5$	$5 : 5 = 1$
$2 \times 5 = 10$	$5 : 10 = 2$
$3 \times 5 = 15$	$5 : 15 = 3$
$4 \times 5 = 20$	$5 : 20 = 4$
$5 \times 5 = 25$	$5 : 25 = 5$
$6 \times 5 = 30$	$5 : 30 = 6$
$7 \times 5 = 35$	$5 : 35 = 7$
$8 \times 5 = 40$	$5 : 40 = 8$
$9 \times 5 = 45$	$5 : 45 = 9$
$10 \times 5 = 50$	$5 : 50 = 10$

Այս հետեւեալ թուերուն մէջ քանի՞ 5 կայ:

45, 40, 15, 36, 42, 25, 50, 20, 35, 26, 37, 18, 29, 32, 44, 14, 27, 49:

5 մասի բաժնել:

$5 = 5 \times +$	$5\frac{1}{5} = +$
$10 = 5 \times +$	$10\frac{1}{5} = +$
$15 = 5 \times +$	$15\frac{1}{5} = +$
$20 = 5 \times +$	$20\frac{1}{5} = +$
$25 = 5 \times +$	$25\frac{1}{5} = +$
$30 = 5 \times +$	$30\frac{1}{5} = +$
$35 = 5 \times +$	$35\frac{1}{5} = +$
$40 = 5 \times +$	$40\frac{1}{5} = +$
$45 = 5 \times +$	$45\frac{1}{5} = +$
$50 = 5 \times +$	$50\frac{1}{5} = +$

Արթիւթիւն.

1. Մայրդ 38 տարուան է՝ հայրդ մօրմէդ 9 տարի մեծ է. ուրեմն հայրդ քանի՞ տարեկան է:

2. Գպրոցի աշակերտներուն Ա. դասը 36 Բ. դասը 14 հոգի են. երկուքը մէկտեղ քանի՞ հոգի կ'ըլլան:

3. Գեղի մը մէջ 48 տուն կար, հրդէհ եղաւ տներ պրեցան եւ մնաց 28 տուն, գտիր թէ քանի՞ տուն պրած է:

4. Վարժապետը զձեզ կ'ուզէ կառքով տանիլ, դուք ամենքնիդ մէկտեղ 40 տղայ էք քանի՞ կառք պէտք է բռնել եթէ մէկ կառքին մէջ 5 տղայ կրնայ մտնել:

5. Հայրդ պսօր 45 խնձոր բերեր է՝ եւ կ'ուզէ 5 եղբարցդ բաժնել. ամէն մէկուն քանի՞ հատ պէտք է տալ:

6. Դուռն օրը 5 երես եթէ սորվիս, 2, 3, 4, 5 օրուան մէջ քանի՞ երես սորված կ'ըլլաս:

7. Չեր տունը 7 հատ պահարան կայ, եւ ամէն մէկ պահարանը 5 դարագ ունի. ամէնը մէկտեղ քանի՞ դարագ ունին:

8. Մէկ ծալքին վրայ 9 անկողին կայ. 3, 4, 5 ծալքին վրայ քանի՞ անկողին կայ:

9. Մեր պարտէզը 12 խնձորի ծառ, 23 տանձի ծառ, 5 հատ բալի ծառ, 10 ծիրանի ծառ կայ. ամէնը մէկտեղ քանի՞ ծառ է:

10. Դպրոցին մէջ 10 նստարան կայ՝ ամէն մէկ նստարանին վրայ 5 տղայ կը նստի. ամէնուն վրայ քանի՞ տղայ կը նստի:

Մէկէն մինչեւ Վաթսուն թուերով զործողութիւն:

Ա. Գումար եւ Հանում:

$$\begin{array}{rcl} \text{Ա.} & 2+4 & = 6 \\ & 6+4 & = 10 \\ & 10+4 & = 14 \\ & 14+4 & = \end{array}$$

մինչեւ 58 յառաջ տար:

$$\begin{array}{rcl} \text{Ա.} & 59-4 & = 55 \\ & 55-4 & = 51 \\ & 51-4 & = 47 \\ & 47-4 & = \end{array}$$

մինչեւ 3 յառաջ տար:

Սոյնպէս ըրէ այս հետեւեալներն ալ

$$\begin{array}{rcl} \text{Բ.} & 1+4 & = \\ \text{Գ.} & 3+4 & = \\ \text{Դ.} & 4+4 & = \\ \text{Ե.} & 1+5 & = \\ \text{Զ.} & 3+5 & = \\ \text{Է.} & 5+5 & = \\ \text{Ը.} & 2+5 & = \\ \text{Թ.} & 4+5 & = \end{array}$$

$$\begin{array}{rcl} \text{Բ.} & 60-4 & = \\ \text{Գ.} & 57-4 & = \\ \text{Դ.} & 58-4 & = \\ \text{Ե.} & 60-5 & = \\ \text{Զ.} & 56-5 & = \\ \text{Է.} & 57-5 & = \\ \text{Ը.} & 59-5 & = \\ \text{Թ.} & 58-5 & = \end{array}$$

$$\begin{array}{rcl} 52+ & = 58 & 40+ & = 60 & 24+ & = 45 \\ 55+ & = 59 & 20+ & = 50 & 32+ & = 52 \\ 53+ & = 57 & 36+ & = 56 & 14+ & = 24 \\ 54+ & = 60 & 47+ & = 57 & 23+ & = 30 \\ 48+ & = 51 & 43+ & = 58 & 52+ & = 59 \\ 46+ & = 54 & 29+ & = 55 & 29+ & = 40 \end{array}$$

$$\begin{array}{rcl}
 37+9+4= & 52+7-5-8= \\
 32+8+7= & 60-9-4+7= \\
 27+3+9= & 27+9+9-8= \\
 40+8+9= & 32-4+8+9= \\
 52+4+3= & 44+6-9+2= \\
 49+2+8= & 55+3-8-9=
 \end{array}$$

$$\begin{array}{rcl}
 55+*=59 & 42+*=60 & 34+*=50 \\
 54+*=60 & 20+*=50 & 43+*=57 \\
 53+*=58 & 37+*=58 & 38+*=43 \\
 48+*=54 & 43+*=54 & 53+*=57 \\
 47+*=51 & 29+*=60 & 48+*=60
 \end{array}$$

Բ. Բաղմապատկութիւն:

6ը՝ եւ 6ով բաղմապատկել:

$$\begin{array}{rcl}
 1 \times \dots\dots\dots = 6 & 1 \times 6 = & 6 \times 1 = \\
 2 \times \dots\dots\dots = 12 & 2 \times 6 = & 6 \times 2 = \\
 3 \times \dots\dots\dots = 18 & 3 \times 6 = & 6 \times 3 = \\
 4 \times \dots\dots\dots = 24 & 4 \times 6 = & 6 \times 4 = \\
 5 \times \dots\dots\dots = 30 & 5 \times 6 = & 6 \times 5 = \\
 6 \times \dots\dots\dots = 36 & 6 \times 6 = & 6 \times 6 = \\
 7 \times \dots\dots\dots = 42 & 7 \times 6 = & 6 \times 7 = \\
 8 \times \dots\dots\dots = 48 & 8 \times 6 = & 6 \times 8 = \\
 9 \times \dots\dots\dots = 54 & 9 \times 6 = & 6 \times 9 = \\
 10 \times \dots\dots\dots = 60 & 10 \times 6 = & 6 \times 10 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{rcl}
 8 \times 6 = & 5 \times 6 + 1 = & 8 \times 4 - 5 = \\
 7 \times 6 = & 3 \times 4 + 5 = & 6 \times 7 - 8 = \\
 10 \times 6 = & 8 \times 6 + 3 = & 4 \times 5 - 6 = \\
 9 \times 6 = & 7 \times 2 + 8 = & 9 \times 3 - 4 = \\
 3 \times 6 = & 9 \times 2 + 7 = & 5 \times 2 - 6 = \\
 6 \times 6 = & 5 \times 4 + 9 = & 3 \times 7 - 3 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{rcl}
 5 \times 5 + 13 = & 3 \times 6 - 12 = \\
 7 \times 6 + 17 = & 4 \times 4 - 14 = \\
 9 \times 2 + 27 = & 10 \times 2 - 18 = \\
 3 \times 3 + 48 = & 4 \times 6 - 19 = \\
 2 \times 8 + 35 = & 6 \times 9 - 37 = \\
 6 \times 4 + 29 = & 5 \times 8 - 25 =
 \end{array}$$

Գ. Բաժանում:

6էն սկսեալ 6ի վըայ բաժանել:

$$\begin{array}{rcl}
 1 \times 6 = 6 & 6 : 6 = & 1 \\
 2 \times 6 = 12 & 6 : 12 = & 2 \\
 3 \times 6 = 18 & 6 : 18 = & 3 \\
 4 \times 6 = 24 & 6 : 24 = & 4 \\
 5 \times 6 = 30 & 6 : 30 = & 5 \\
 6 \times 6 = 36 & 6 : 36 = & 6 \\
 7 \times 6 = 42 & 6 : 42 = & 7 \\
 8 \times 6 = 48 & 6 : 48 = & 8 \\
 9 \times 6 = 54 & 6 : 54 = & 9 \\
 10 \times 6 = 60 & 6 : 60 = & 10
 \end{array}$$

Հետեւեալ թուերուն մէջ քանի՞ 6 կայ.
25, 34, 36, 42, 49, 53, 59, 38, 12,
26, 28, 40, 30, 55, 29, 10, 35, 51,
57, 54, 60.

6 մասի բաժնել:

$6 = 6 \times +$	$6\frac{1}{6} = +$
$12 = 6 \times +$	$12\frac{1}{6} = +$
$18 = 6 \times +$	$18\frac{1}{6} = +$
$24 = 6 \times +$	$24\frac{1}{6} = +$
$30 = 6 \times +$	$30\frac{1}{6} = +$
$36 = 6 \times +$	$36\frac{1}{6} = +$
$42 = 6 \times +$	$42\frac{1}{6} = +$
$48 = 6 \times +$	$48\frac{1}{6} = +$
$54 = 6 \times +$	$54\frac{1}{6} = +$
$60 = 6 \times +$	$60\frac{1}{6} = +$

Հետեւեալ թուերուն $\frac{1}{6}$ Դտիր

2, 34, 12, 15, 19, 55, 25, 49, 37,
7, 33, 27, 45, 33, 16, 36, 22, 52,
59, 17, 47, 35, 11, 5, 4, 9, 3:

Գտիր այս թուերուն

38, 29, 26, 40, 17, 43, 28, 20 $\frac{1}{5}$
28, 37, 30, 19, 16, 22, 9, 21 $\frac{1}{4}$
18, 20, 10, 26, 27, 19, 6, 17 $\frac{1}{3}$
49, 32, 7, 24, 54, 19, 36, 34 $\frac{1}{6}$

Արթուրիւն.

1. Հիմնյ հայրդ 40 տարուան է, 20 տարի ետքը քանի՞ տարեկան կ'ըլլայ:

2. Գուն կէսօրէն յառաջ 5 երես, կէսօրէն ետքը 6 երես օրինակելիք ունիս. ամէնը մէկտեղ քանի՞ երես կ'ըլլայ:

3. Գպրոցէն Պետրոսին տունը 52 քայլ հեռու է Մանուկինը Պետրոսին տնէն 40 քայլ հեռու է, Մանուկին տունը Դպրոցէն քանի՞ քայլ հեռու է:

4. Քովդ քանի՞ ընկոյղ կը մնայ, եթէ 48 ընկուզէն 15 մէկուն, ուրիշի մը 20 տաս:

5. Եթէ մայրդ 44 տարուան է, մեծ եղբայրդ 22 տարուան, իսկ դուն 8 տարուան ես. եղբայրդ մօրմէդ քանի՞ տարի պզտիկ է, դուն ալ եղբօրմէդ քանի՞ տարի պզտիկ ես:

6. Մէկ ճրագ մը 8 ժամու մէջ կը վառի կը լըմընայ. 2, 3, 5, 8 հատ ճրագն ետեւէ ետեւ վառելով՝ քանի ժամու մէջ կը սպառին:

7. Տուն մը 8 պատուհան ունի, եւ ամէն մէկ պատուհանը 6 ապակի. ամէն պատուհաններն մէկտեղ քանի՞ ապակի ունին:

8. Եթէ գում 54 օրուան մէջ 6 գրի տեւը գրես լմեցընես, մէկ տետրը քանի՞ օրուան գրած կ'ըլլաս:

Մինչեւ Եօթանասուն թուերով գործողութիւն:

Ը. Գումար եւ Հանում:

$1+6=7$	$70-6=64$
$7+6=13$	$64-6=58$
$13+6=$	$58-6=$
մինչեւ 67 յառաջ տար:	մինչեւ 4 յառաջ տար:

Նշանակէս ըրէ այս գործողութիւններն ալ

$2+6=$	$3+8=$	$68-6=$	$68-8=$
$5+6=$	$4+9=$	$66-6=$	$60-5=$
$4+6=$	$5+10=$	$64-6=$	$65-5=$
$3+7=$	$6+12=$	$67-7=$	$64-4=$
$7+7=$	$7+13=$	$70-7=$	$63-4=$
$5+7=$	$8+12=$	$65-7=$	$70-10=$
$60+10=$	$53+8=$	$55+14=$	
$53+10=$	$28+42=$	$52+18=$	
$47+10=$	$12+50=$	$31+36=$	
$44+10=$	$17+53=$	$27+33=$	
$39+10=$	$23+47=$	$58+12=$	
$36+10=$	$12+40=$	$13+47=$	

$66-30=$	$68-16=$	$62-35=$
$55-20=$	$69-28=$	$67-54=$
$67-10=$	$65-26=$	$70-26=$
$58-20=$	$64-47=$	$68-22=$
$62-50=$	$68-24=$	$52-10=$

$63+7=70$	$10+20+40=$
$64+7=68$	$13+37+20=$
$32+7=60$	$53+7+10=$
$24+7=58$	$48+12+10=$
$25+7=70$	$70-14-18=$

Բ. Բազմապատկութիւն:

7ը, եւ 7ով բազմապատկել:

$1 \times \dots = 7$	$1 \times 7 =$	$7 \times 1 =$
$2 \times \dots = 14$	$2 \times 7 =$	$7 \times 2 =$
$3 \times \dots = 21$	$3 \times 7 =$	$7 \times 3 =$
$4 \times \dots = 28$	$4 \times 7 =$	$7 \times 4 =$
$5 \times \dots = 35$	$5 \times 7 =$	$7 \times 5 =$
$6 \times \dots = 42$	$6 \times 7 =$	$7 \times 6 =$
$7 \times \dots = 49$	$7 \times 7 =$	$7 \times 7 =$
$8 \times \dots = 56$	$8 \times 7 =$	$7 \times 8 =$
$9 \times \dots = 63$	$9 \times 7 =$	$7 \times 9 =$
$10 \times 7 =$	$7 \times 10 =$	

$2 \times 10 =$	$2 \times 20 =$	$3 \times 14 =$
$3 \times 10 =$	$3 \times 20 =$	$3 \times 21 =$
$4 \times 10 =$	$4 \times 12 =$	$4 \times 16 =$
$5 \times 10 =$	$5 \times 12 =$	$5 \times 10 =$
$6 \times 10 =$	$7 \times 8 =$	$6 \times 5 =$
$7 \times 10 =$	$7 \times 9 =$	$8 \times 8 =$

$4 \times 6 + 14 =$	$3 \times 16 + 22 =$
$6 \times 6 + 17 =$	$3 \times 18 + 16 =$
$8 \times 5 + 20 =$	$2 \times 25 + 10 =$
$9 \times 3 + 33 =$	$5 \times 15 - 12 =$
$5 \times 9 + 18 =$	$6 \times 10 - 5 =$

Գ. Բաժանում:

7-ը սկսեալ 7ի վըպ բաժնել:

$1 \times 7 = 7$	$7:7 = 1$
$2 \times 7 = 14$	$7:14 = 2$
$3 \times 7 = 21$	$7:21 = 3$
$4 \times 7 = 28$	$7:28 = 4$
$5 \times 7 = 35$	$7:35 = 5$
$6 \times 7 = 42$	$7:42 = 6$
$7 \times 7 = 49$	$7:49 = 7$
$8 \times 7 = 56$	$7:56 = 8$
$9 \times 7 = 63$	$7:63 = 9$
$10 \times 7 = 70$	$7:70 = 10$

Հետեւեալ թուերուն մէջ քանի՞ 7

կայ՝ դար

22,	44,	72,	57,	50,	29,	64,	36,
8,	15,	16,	58,	9,	44,	65,	30,
31,	52,	67,	39,	11,	46,	60,	32,
26,	40,	47,	12,	19,	68,	61,	41,
27,	55,	34,	5,	34,	20,	33,	14:

Գար թէ

25,	64,	77,	13,	15,	23,	մէջ քանի՞ 2 կայ:
63,	53,	55,	10,	17,	21,	3
68,	42,	48,	45,	10,	16,	4
12,	25,	32,	37,	39,	45,	6

7 մասի բաժնել:

$7 = 7 \times \frac{1}{7}$	$7 \frac{1}{7} = 7 \times \frac{1}{7} + 1$
$14 = 7 \times \frac{2}{7}$	$14 \frac{1}{7} = 7 \times \frac{2}{7} + 2$
$21 = 7 \times \frac{3}{7}$	$21 \frac{1}{7} = 7 \times \frac{3}{7} + 3$
$28 = 7 \times \frac{4}{7}$	$28 \frac{1}{7} = 7 \times \frac{4}{7} + 4$
$35 = 7 \times \frac{5}{7}$	$35 \frac{1}{7} = 7 \times \frac{5}{7} + 5$
$42 = 7 \times \frac{6}{7}$	$42 \frac{1}{7} = 7 \times \frac{6}{7} + 6$
$49 = 7 \times \frac{7}{7}$	$48 \frac{1}{7} = 7 \times \frac{7}{7} + 5$
$56 = 7 \times \frac{8}{7}$	$56 \frac{1}{7} = 7 \times \frac{8}{7} + 6$
$63 = 7 \times \frac{9}{7}$	$63 \frac{1}{7} = 7 \times \frac{9}{7} + 7$
$70 = 7 \times \frac{10}{7}$	$70 \frac{1}{7} = 7 \times \frac{10}{7} + 8$

Հետեւեալ թուերուն $\frac{1}{7}$ Ը գտիր:

36, 56, 51, 29, 57, 34, 43, 8, 22,
27, 62, 53, 19, 9, 23, 47, 58, 44,
31, 45, 24, 32, 67, 18, 20, 60, 53,
11, 41, 13, 27, 69, 48, 55, 62, 36.

Գտիր

29 $\frac{1}{7}$	13 $\frac{1}{7}$	29 $\frac{1}{7}$	11 $\frac{1}{7}$
17	36	38	17
14	7	23	43
29	38	67	35
16	47	35	24
30	$\frac{1}{3}$ 33	$\frac{1}{6}$ 22	$\frac{1}{2}$ 30
21	22	61	46
13	40	55	38
23	54	16	27
7	48	63	41

54 $\frac{1}{6}$ + 8	28 $\frac{1}{2}$ + 13	20 $\frac{1}{4}$ + 5
32 $\frac{1}{4}$ - 3	64 $\frac{1}{2}$ - 18	63 $\frac{1}{9}$ - 4
14 $\frac{1}{2}$ + 8	36 $\frac{1}{3}$ + 24	30 $\frac{1}{5}$ + 3
64 $\frac{1}{8}$ + 9	66 $\frac{1}{3}$ - 21	42 $\frac{1}{7}$ - 2

Արթուրիւն:

1.) Գեղն մը մէջ դպրոց գացող 35 մանչ
20 աղջիկ կայ. ամէնը մէկտեղ քանի՞ են:

2. Պետրոս սկաւառակ մը տանձէն 12 հատ
ուրիշէն կու տայ եւ 20 ալ կը փնայ. ամէնը
մէկտեղ քանի՞ էր:

3. Այս օր Առաջի դասու 62 աշակերտ-
ներէն 7 հոգի, Երկրորդ դասու 45 աշակերտ-
ներէն 8 հոգի դպրոց չեն եկած. քանի հոգի
եկած են եւ քանի հոգի չեն եկած:

4. Ո՞ր ժամուն դաս սկսած կ'ըլլաս՝ եթէ
12էն 5 ժամ յառաջ առջի դասդ տաս:

5. Եթէ 4 թերթ թղթէ 1 հատ տերտ կը
չինես. 36 թերթ թղթէ քանի տերտակ կըր-
նաս չինել:

6. 68 աշակերտներուն կէսը ցրուելով՝
որչափ կը փնան:

7. Պարտեզին մէջ 63 ծառ 7 կարգի
մէջ պիտի տնկուի, ամէն մէկ կարգին մէջ քանի՞
ծառ պէտք է տնկել:

Ը. Մինչեւ Ութսուն թուերով գործողութիւն:

Գուճար եւ հանում:

1) 2 + 8 = 10	1) 79 - 8 = 71
10 + 8 = 18	71 - 8 = 63
18 + 8 =	63 - 8 =

մինչեւ 7 յառաջ տար: մինչեւ 7 յառաջ տար:

Այս կերպով ըրէ հետեւաներն ալ

2) $3+8$	2) $76-8=$
3) $5+8$	3) $80-8=$
4) $7+8$	4) $75-8=$
5) $9+8$	5) $73-8=$
6) $5+9$	6) $72-9=$
7) $6+9$	7) $74-9=$
8) $4+9$	8) $78-9=$
9) $7+9$	9) $88-9=$

$70+10=$	$65+10=$	$63+14=$
$60+20=$	$58+20=$	$31+11=$
$50+30=$	$45+30=$	$42+36=$
$40+40=$	$35+40=$	$33+45=$
$30+50=$	$38+30=$	$25+52=$

$80-10=$	$74-32=$	$71-26=$
$70-20=$	$78-22=$	$72-38=$
$60-30=$	$75-14=$	$79-59=$
$50-40=$	$62-30=$	$78-64=$
$40-40=$	$74-40=$	$73-28=$
$60-20=$	$55-12=$	$78-37=$

$76+\neq=80$	$50+\neq=80$	$63+\neq=76$
$54+\neq=76$	$40+\neq=70$	$61+\neq=78$
$62+\neq=73$	$30+\neq=60$	$58+\neq=72$
$72+\neq=79$	$40+\neq=50$	$32+\neq=62$

Բ. Բազմապատկութիւն:

8ը, եւ 8ով բազմապատկել:

$1 \times \dots = 8$	$1 \times 8 =$	$8 \times 1 =$
$2 \times \dots = 16$	$2 \times 8 =$	$8 \times 3 =$
$3 \times \dots = 24$	$3 \times 8 =$	$8 \times 3 =$
$4 \times \dots = 32$	$4 \times 8 =$	$8 \times 4 =$
$5 \times \dots = 40$	$5 \times 8 =$	$8 \times 5 =$
$6 \times \dots = 48$	$6 \times 8 =$	$8 \times 6 =$
$7 \times \dots = 56$	$7 \times 8 =$	$8 \times 7 =$
$8 \times \dots = 64$	$8 \times 8 =$	$8 \times 8 =$
$9 \times \dots = 72$	$9 \times 8 =$	$8 \times 9 =$

$7 \times 3 =$	$5 \times 4 =$	$6 \times 2 =$	$8 \times 1 =$
$7 \times 7 =$	$5 \times 6 =$	$6 \times 6 =$	$8 \times 2 =$
$7 \times 2 =$	$5 \times 8 =$	$6 \times 7 =$	$8 \times 4 =$
$7 \times 4 =$	$5 \times 9 =$	$6 \times 9 =$	$8 \times 6 =$
$7 \times 5 =$	$5 \times 10 =$	$6 \times 10 =$	$8 \times 8 =$
$7 \times 9 =$	$5 \times 7 =$	$6 \times 8 =$	$8 \times 7 =$
$7 \times 8 =$	$5 \times 3 =$	$6 \times 3 =$	$8 \times 9 =$
$7 \times 6 =$	$5 \times 2 =$	$6 \times 4 =$	$8 \times 3 =$
$7 \times 1 =$	$5 \times 5 =$	$6 \times 5 =$	$8 \times 5 =$

$6 \times 9 + 3 =$	$3 \times 7 - 6 =$	$8 \times 3 + 26 =$
$7 \times 8 + 5 =$	$9 \times 8 - 8 =$	$5 \times 4 + 37 =$
$2 \times 9 + 10 =$	$6 \times 2 - 2 =$	$7 \times 7 - 22 =$

$$\begin{array}{ll}
 3 \times 4 + + = 18 & 5 \times 7 + + = 41 \\
 5 \times 3 + + = 24 & 8 \times 2 + + = 23 \\
 7 \times 9 + + = 80 & 9 \times 5 + + = 52 \\
 5 \times 5 + + = 42 & 8 \times 6 + + = 60 \\
 4 \times 8 + + = 50 & 9 \times 5 + + = 62
 \end{array}$$

Գ. Բաժանում:

8-ին սկսեալ 8-ի վրայ բաժնեկ:

$$\begin{array}{ll}
 1 \times 8 = 8 & 8 : 8 = 1 \\
 2 \times 8 = 16 & 8 : 16 = 2 \\
 3 \times 8 = 24 & 8 : 24 = 3 \\
 4 \times 8 = 32 & 8 : 32 = 4 \\
 5 \times 8 = 40 & 8 : 40 = 5 \\
 6 \times 8 = 48 & 8 : 48 = 6 \\
 7 \times 8 = 56 & 8 : 56 = 7 \\
 8 \times 8 = 64 & 8 : 64 = 8 \\
 9 \times 8 = 72 & 8 : 72 = 9 \\
 10 \times 8 = 80 & 8 : 80 = 10
 \end{array}$$

Գտիր թէ

$$\begin{array}{ll}
 10, 44, 26, 37, 64, 25 \frac{1}{2} \text{ մէջ քանի՞ 5 կայ:} & \\
 45, 23, 18, 33, 47, 25 \frac{1}{2} & 6 \\
 7, 17, 22, 27, 37, 42 \frac{1}{2} & 3 \\
 9, 49, 36, 62, 47, 15 \frac{1}{2} & 7 \\
 14, 23, 37, 5, 6, 32 \frac{1}{2} & 4 \\
 55, 24, 77, 75, 56, 30 \frac{1}{2} & 8
 \end{array}$$

8 մասի բաժնեկ

$$\begin{array}{ll}
 8 = 8 \times + = 8 \frac{1}{8} \text{ ր} = + & \\
 16 = 8 \times + = 16 \frac{1}{8} \text{ ր} = + & \\
 24 = 8 \times + = 24 \frac{1}{8} \text{ ր} = + & \\
 32 = 8 \times + = 32 \frac{1}{8} \text{ ր} = + & \\
 40 = 8 \times + = 40 \frac{1}{8} \text{ ր} = + & \\
 48 = 8 \times + = 48 \frac{1}{8} \text{ ր} = + & \\
 56 = 8 \times + = 56 \frac{1}{8} \text{ ր} = + & \\
 64 = 8 \times + = 64 \frac{1}{8} \text{ ր} = + & \\
 72 = 8 \times + = 72 \frac{1}{8} \text{ ր} = + & \\
 80 = 8 \times + = 80 \frac{1}{8} \text{ ր} = + &
 \end{array}$$

Հետեւեալ թուերուն $\frac{1}{8}$ ր գտիր

$$\begin{array}{l}
 33, 65, 57, 73, 17, 41, 49, 25, 58, 18, \\
 74, 50, 42, 34, 26, 19, 43, 11, 27, 75, \\
 76, 12, 28, 44, 20, 36, 60, 29, 53, 30, \\
 55, 15, 71, 39, 47, 23, 79, 22, 38, 46:
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 24 \frac{1}{8} \text{ ր} = & 68 \frac{1}{8} \text{ ր} = & 52 \frac{1}{4} \text{ ր} = \\
 37 \frac{1}{8} \text{ ր} = & 34 \frac{1}{2} \text{ ր} = & 76 \frac{1}{4} \text{ ր} = \\
 22 \frac{1}{3} \text{ ր} = & 56 \frac{1}{2} \text{ ր} = & 63 \frac{1}{4} \text{ ր} = \\
 35 \frac{1}{6} \text{ ր} = & 78 \frac{1}{2} \text{ ր} = & 32 \frac{1}{4} \text{ ր} =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll}
 40 \frac{1}{5} + 3 = & 12 \frac{1}{2} + 5 = \\
 16 \frac{1}{4} + 8 = & 18 \frac{1}{3} + 10 = \\
 36 \frac{1}{6} - 3 = & 24 \frac{1}{4} + 12 = \\
 24 \frac{1}{3} - 4 = & 32 \frac{1}{8} + 16 =
 \end{array}$$

Արթուրիւն.

1. Եթէ մէկ օրը 24 ժամ ունի, $\frac{3}{4}$ օրը քանի՞ ժամ կ'ընէ:

2. Եթէ մէկ տարին 12 ամիս ունի, քանի՞ ամիս կ'ընէ $4\frac{1}{3}$ տարին:

3. Եթէ ամիսը 30 օր ունի, $\frac{2}{3}$ ամիսը քանի՞ օր կ'ընէ:

4. Հիւանդանոցի մը մէջ, որ 80 հիւանդի համար շինուած է, 46 հիւանդ կայ. քանի՞ հիւանդի տեղ ազատ է:

5. Դուռն ղետրոսին 25 կոճ պարտական էս. եթէ 7 հատ մէյ մը, ուրիշ անգամ 5 հատ հատուցանես, պարտքէդ քանի՞ հատ կը մնայ:

6. Անտոն եթէ տարին 2 զոյգ հողաթափ մաշէ, 3. 4. 5 տարուան մէջ քանի՞ զոյգ մաշած կ'ըլլայ:

7. Եթէ պարտիզի մը 8 կարգ տնկուած ծառերն մէկանց 64 հատ են, ամէն մէկ կարգին մէջ քանի՞ հատ կ'ըլլայ:

8. Վարժապետը 72 գրիչը 8 տղու բաժնել կ'ուզէ. ամէն մէկուն քանի՞ գրիչ պէտք է տալ:

9. Մէկ շիշ գինին 6 գաւաթ կ'ընէ, 12 շիշը քանի՞ գաւաթ կ'ընէ:

10. Եթէ 24 աղքատի 72 կտոր հաց բաժնել ուզես, ամէն մէկուն քանի՞ կտոր պէտք էս տալ:

11. Եթէ 80 զինուոր չորս չորս քալեն, քանի՞ կարգ կ'ըլլայ ետեւէ ետեւ:

12. Աղթարանի մը մէջ 15 ծնդարան կայ, ամէն մէկուն մէջ 5 հոգի կը նստի. ամէնուն մէջ քանի՞ հոգի կ'ընայ նստիլ:

13. Դուռն եթէ 5 հոգւոյ հնգական ընկող տաս, քանի՞ ընկող տուած կ'ըլլաս:

14. Գիրք մ'ունի 65 էրես, եւ դուռն 1 էրեսը $\frac{1}{2}$ ժամու մէջ կ'օրինակես, ամբողջ քանի՞ ժամու մէկ կ'ընաս օրինակել:

Թ. Մինչեւ Իննսուն թուերով գործողութիւն

Ա. Գումար եւ անում:

1) $2+8=10$	1) $90-4=86$
$10+2=12$	$86-9=77$
$12+8=20$	$77-4=73$
$20+2=22$	$73-9=$
$22+8=$	

Այսպէս մէյ մը 2 մէյ մը 8 աւելցնեն-
լով՝ մինչեւ 90 յա-
ռաջ տար:

Այսպէս մէյ մը 4 մէյ մը 9 պակսեցը-
նելով՝ մինչեւ 8 յա-
ռաջ տար:

Հետեւեալ թուերն ալ նոյն ոճով գումարէ եւ հանէ:

$$2) \quad 3 + 7 = 10 \quad 2) \quad 84 - 5 = 79$$

$$10 + 8 = 18 \quad 79 - 7 = 72$$

$$18 + 7 = \quad 72 - 5 =$$

$$3) \quad 5 + 9 = 14 \quad 3) \quad 72 - 8 = 64$$

$$14 + 6 = 20 \quad 64 - 3 = 61$$

$$20 + 9 = \quad 61 - 8 =$$

$$74 + = 87 \quad 70 + = 85$$

$$54 + = 75 \quad 62 + = 84$$

$$48 + = 80 \quad 53 + = 83$$

Բ. Բազմապատկութիւն:

9ը՝ եւ 9ով բազմապատկել:

$$1 \times \dots\dots\dots = 9 \quad 1 \times 9 = 9 \times 1 =$$

$$2 \times \dots\dots\dots = 18 \quad 2 \times 9 = 9 \times 2 =$$

$$3 \times \dots\dots\dots = 27 \quad 3 \times 9 = 9 \times 3 =$$

$$4 \times \dots\dots\dots = 36 \quad 4 \times 9 = 9 \times 4 =$$

$$5 \times \dots\dots\dots = 45 \quad 5 \times 9 = 9 \times 5 =$$

$$6 \times \dots\dots\dots = 54 \quad 6 \times 9 = 9 \times 6 =$$

$$7 \times \dots\dots\dots = 63 \quad 7 \times 9 = 9 \times 7 =$$

$$8 \times \dots\dots\dots = 72 \quad 8 \times 9 = 9 \times 8 =$$

$$9 \times \dots\dots\dots = 81 \quad 9 \times 9 = 9 \times 9 =$$

$$10 \times 9 = 9 \times 10 =$$

$$5 \times 9 + = 62$$

$$6 \times 7 + = 56$$

$$6 \times 8 + = 62$$

$$8 \times 5 + = 70$$

$$9 \times 8 + = 84$$

$$7 \times 7 + = 62$$

$$5 \times 9 + = 49$$

$$8 \times 3 + = 38$$

$$7 \times 5 + = 45$$

$$4 \times 10 + = 70$$

$$8 \times 10 + = 85$$

$$5 \times 5 + = 30$$

$$6 \times 5 + = 45$$

$$8 \times 8 + = 90$$

$$2 \times 30 = 6 \times 13 = 9 \times 7 = 5 \times 18 =$$

$$3 \times 20 = 7 \times 9 = 5 \times 3 = 6 \times 15 =$$

$$4 \times 20 = 2 \times 21 = 4 \times 8 = 6 \times 14 =$$

$$5 \times 10 = 7 \times 12 = 7 \times 8 = 8 \times 11 =$$

Գ. Բաժանում:

9էն սկսեալ 9ի վըայ բաժանել:

$$1 \times 9 = 9 \quad 9 : 9 = 1$$

$$2 \times 9 = 18 \quad 9 : 18 = 2$$

$$3 \times 9 = 27 \quad 9 : 27 = 3$$

$$4 \times 9 = 36 \quad 9 : 36 = 4$$

$$5 \times 9 = 45 \quad 9 : 45 = 5$$

$$6 \times 9 = 54 \quad 9 : 54 = 6$$

$$7 \times 9 = 63 \quad 9 : 63 = 7$$

$$8 \times 9 = 72 \quad 9 : 72 = 8$$

$$9 \times 9 = 81 \quad 9 : 81 = 9$$

$$10 \times 9 = 90 \quad 9 : 90 = 10$$

Այս հետևեալ թուերուն (այսինքն)

46, 14, 24, 71, 55, 64, մէջ քանի՞ 8 կայ:	
54, 29, 10, 40, 17, 27,	5
64, 35, 15, 79, 67, 56,	7
16, 35, 29, 7, 35, 21,	4
18, 9, 38, 25, 40, 54,	6

9 մասի բաժնել

$9=9 \times +$	9հն	$\frac{1}{9}\text{ը}=+$
$18=9 \times +$	18հն	$\frac{1}{9}\text{ը}=+$
$27=9 \times +$	27հն	$\frac{1}{9}\text{ը}=+$
$36=9 \times +$	36հն	$\frac{1}{9}\text{ը}=+$
$45=9 \times +$	45հն	$\frac{1}{9}\text{ը}=+$
$54=9 \times +$	54հն	$\frac{1}{9}\text{ը}=+$
$63=9 \times +$	63հն	$\frac{1}{9}\text{ը}=+$
$72=9 \times +$	72հն	$\frac{1}{9}\text{ը}=+$
$81=9 \times +$	81հն	$\frac{1}{9}\text{ը}=+$
$90=9 \times +$	90հն	$\frac{1}{9}\text{ը}=+$

Հետևեալ թուերուն 9երորդ մասն գտիր:

55, 28, 73, 46, 10, 64, 37, 19, 82,
11, 38, 56, 74, 47, 65, 20, 30, 12,
39, 66, 48, 58, 84, 58, 67, 22, 23,
32, 68, 50, 86, 14, 44, 24, 33, 61,
26, 80, 17, 62, 49, 43, 33, 71, 59:

Գտիր այս թուերուն առջին նշանակուած մասերը:

35	16	63	65
52	30	32	73
45	19	49	27
8	25	58	66
36	11	64	54
18 $\frac{1}{6}\text{ը}$	34 $\frac{1}{4}\text{ը}$	27 $\frac{1}{8}\text{ը}$	19 $\frac{1}{9}\text{ը}$
31	28	45	41
48	39	31	10
13	9	71	77
44	17	80	39

Արթուրիւն.

1. Եթէ մէկ ժամը 60 վայրկեան ունի, 94 վայրկեանը 1 ժամէն որչափ աւելի է:
2. Մէկ ամսուան, որ 30 օր ունի, երբորդ մասը քանի՞ է:
3. Ծերունի մը հիմայ 82 տարեկան է. 50 տարի յառաջ քանի՞ տարեկան էր:
4. Դուն հիմայ 8 տարուան ես, մեծ եղբայրդ քեզմէ 18 տարի մեծ է. 15 տարի վերջը դուն քանի՞ տարեկան, եղբայրդ քանի տարեկան պիտի ըլլայ:
5. Մայրդ 2 օրուան մէջ մէկ զոյգ զան-

կապան կը հիւսէ՝ 36 զոյգ զանկապանը քանի՞
օրուան մէջ կրնայ հիւսել:

6. Մէկը 45 օրուան մէջ 9 զոյգ զանկա-
պան հիւսէ, ամէն մէկ զոյգը քանի՞ օրուան
մէջ հիւսած կ'ըլլայ:

7. Դպրոցի 9 նստարանին մէջ քանի՞ տղայ
կրնայ նստիլ, եթէ ամէն մէկուն մէջ 6 տղայ
նստի:

8. Մէկ մատիտը (կապարեայ գրիչը) 15
օրուան կը բաւէ՝ 90 օրուան համար քանի՞
մատիտ պէտք է:

9. Եթէ 90 քայլ երկայն ճամբու մը վրայ
ծառ տնկել ուղուի եւ ամէն մէկ ծառը իրար-
մէ 5 քայլ հեռու՝ քանի՞ ծառ կրնայ տնկուիլ:

Ժ. Մինչեւ Հարիր թուերով գործողութիւն:

Գումար եւ Հանում:

1) $1+2=3$	1) $100-2=98$
$3+3=6$	$98-3=95$
$6+4=10$	$95-4=91$
$10+5=$	$91-5=86$
Կարգաւ մէյմէկ թիւ՝	$86-6=$
մեծցնելով մինչեւ	Կարգաւ մէյմէկ մեծցը-
100 յառաջ տար:	նելով մինչեւ 10 իջեր:

Հետեւեալ թուերն ալ մինչեւ 100 կամ
գոնէ 100ին մօտ գումարէ յառաջ տար.

$$\begin{array}{ll} 2) & 3+4=7 \\ & 7+5=12 \\ & 12+6= \end{array} \quad \begin{array}{ll} 5) & 7+9=16 \\ & 16+19=35 \\ & 35+29= \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 3) & 5+8=13 \\ & 13+11=24 \\ & 24+14= \end{array} \quad \begin{array}{ll} 6) & 8+8=16 \\ & 16+20=36 \\ & 36+32= \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 4) & 10+5=15 \\ & 15+10=25 \\ & 25+15=40 \\ & 40+20= \end{array} \quad \begin{array}{ll} 7) & 12+4=16 \\ & 16+8=24 \\ & 24+16=40 \\ & 40+32= \end{array}$$

Հետեւեալ թուերը մինչեւ ամենէն վեր-
ջին թիւը հասցուր:

$$\begin{array}{ll} 1) & 100-2=98 \\ & 98-4=94 \\ & 94-6=88 \\ & 88-8= \end{array} \quad \begin{array}{ll} 3) & 88-10=78 \\ & 78-14=64 \\ & 64-18=46 \\ & 46-22= \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 2) & 94-8=86 \\ & 86-14=72 \\ & 72-20=62 \\ & 62-26= \end{array} \quad \begin{array}{ll} 4) & 72-8=64 \\ & 64-15=49 \\ & 49-22= \end{array}$$

$$\begin{array}{ll}
 42 + \# = 49 & 27 + \# = 42 \\
 55 + \# = 58 & 69 + \# = 71 \\
 72 + \# = 80 & 45 + \# = 50 \\
 32 + \# = 42 & 73 + \# = 84 \\
 80 + \# = 90 & 92 + \# = 100 \\
 60 + \# = 75 & 12 + \# = 30
 \end{array}$$

Բ. Բազմապատկութիւն:

10ը եւ 10ով բազմապատկել:

$$\begin{array}{lll}
 1 \times \dots\dots\dots & 1 \times 10 = & 10 \times 1 = \\
 2 \times \dots\dots\dots & 2 \times 10 = & 10 \times 2 = \\
 3 \times \dots\dots\dots & 3 \times 10 = & 10 \times 3 = \\
 4 \times \dots\dots\dots & 4 \times 10 = & 10 \times 4 = \\
 5 \times \dots\dots\dots & 5 \times 10 = & 10 \times 5 = \\
 6 \times \dots\dots\dots & 6 \times 10 = & 10 \times 6 = \\
 7 \times \dots\dots\dots & 7 \times 10 = & 10 \times 7 = \\
 8 \times \dots\dots\dots & 8 \times 10 = & 10 \times 8 = \\
 9 \times \dots\dots\dots & 9 \times 10 = & 10 \times 9 = \\
 & 10 \times 10 = & 10 \times 10 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 8 \times 11 = & 2 \times 12 = & 3 \times 29 = \\
 4 \times 11 = & 3 \times 12 = & 4 \times 25 = \\
 6 \times 11 = & 5 \times 12 = & 4 \times 22 = \\
 9 \times 11 = & 4 \times 12 = & 5 \times 20 = \\
 5 \times 11 = & 6 \times 12 = & 5 \times 15
 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll}
 3 \times 7 + 10 = & 6 \times 5 + 18 = \\
 5 \times 5 + 20 = & 7 \times 8 + 24 = \\
 8 \times 8 + 14 = & 5 \times 7 + 29 = \\
 9 \times 5 + 25 = & 5 \times 9 + 16 = \\
 3 \times 8 + 48 = & 9 \times 7 + 30 = \\
 4 \times 4 + 29 = & 2 \times 8 + 43 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll}
 3 \times 7 + \# = 34 & 6 \times 6 - \# = 26 \\
 5 \times 8 + \# = 48 & 8 \times 8 - \# = 44 \\
 6 \times 9 + \# = 70 & 9 \times 9 - \# = 71 \\
 5 \times 7 + \# = 45 & 3 \times 9 - \# = 17
 \end{array}$$

Գ. Բաժանում:

10էն սկսեալ 10ի վրայ բաժնել:

$$\begin{array}{ll}
 100 = \# \times 10 = & 10 : 100 = \\
 90 = \# \times 10 = & 10 : 90 = \\
 80 = \# \times 10 = & 10 : 80 = \\
 70 = \# \times 10 = & 10 : 70 = \\
 60 = \# \times 10 = & 10 : 60 = \\
 50 = \# \times 10 = & 10 : 50 = \\
 40 = \# \times 10 = & 10 : 40 = \\
 30 = \# \times 10 = & 10 : 30 = \\
 20 = \# \times 10 = & 10 : 20 = \\
 10 = \# \times 10 = & 10 : 10 =
 \end{array}$$

10:52=	10:85=	10:21=	10:33=
10:63=	10:73=	10:15=	10:69=
10:94=	10:44=	10:67=	10:27=
10:14=	10:32=	10:88=	10:46=
10:22=	10:37=	10:62=	10:13=
10:42=	10:18=	10:74=	10:28=
10:31=	10:81=	10:92=	10:97=
10:61=	10:91=	10:78=	10:17=

Գտիր թէ քանի՞ անգամ

10 էն մինչեւ	20	Թուոց մէջ	2, 3, 4 կայ:
20	30		3, 4, 5
30	40		4, 5, 6
40	50		5, 6, 7
50	60		6, 7, 8
60	70		7, 8, 9
70	80		8, 9, 10
80	90		9, 10
90	100		10

2:24=	3:69=	3:42=	4:59=
2:46=	3:93=	3:51=	4:12=
2:68=	4:48=	3:75=	5:67=
2:26=	4:88=	3:84=	6:78=
2:82=	4:84=	4:80=	8:87=

10 մասի բաժնել

90=10×	+	90 էն $\frac{1}{10}$ ք=+
80=10×	+	80 էն $\frac{1}{10}$ ք=+
70=10×	+	70 էն $\frac{1}{10}$ ք=+
60=10×	+	60 էն $\frac{1}{10}$ ք=+
50=10×	+	50 էն $\frac{1}{10}$ ք=+
40=10×	+	40 էն $\frac{1}{10}$ ք=+
30=10×	+	30 էն $\frac{1}{10}$ ք=+
20=10×	+	20 էն $\frac{1}{10}$ ք=+
10=10×	+	10 էն $\frac{1}{10}$ ք=+
100=10×	+	100 էն $\frac{1}{10}$ ք=+

41 էն $\frac{1}{10}$ ք=	86 էն $\frac{1}{10}$ ք=+
72 էն $\frac{1}{10}$ ք=	67 էն $\frac{1}{10}$ ք=+
53 էն $\frac{1}{10}$ ք=	98 էն $\frac{1}{10}$ ք=+

10 էն մինչեւ	20	Թուոց	$\frac{1}{2}$ ք, $\frac{1}{3}$ ք, $\frac{1}{4}$ ք
20	30		$\frac{1}{3}$ ք, $\frac{1}{4}$ ք, $\frac{1}{5}$ ք
30	40		$\frac{1}{4}$ ք, $\frac{1}{5}$ ք, $\frac{1}{6}$ ք
40	50		$\frac{1}{5}$ ք, $\frac{1}{6}$ ք, $\frac{1}{7}$ ք
50	60		$\frac{1}{6}$ ք, $\frac{1}{7}$ ք, $\frac{1}{8}$ ք
60	70		$\frac{1}{7}$ ք, $\frac{1}{8}$ ք, $\frac{1}{9}$ ք
70	80		$\frac{1}{8}$ ք, $\frac{1}{9}$ ք, $\frac{1}{10}$ ք
80	90		$\frac{1}{9}$ ք, $\frac{1}{10}$ ք
90	100		$\frac{1}{10}$ ք

Գտիր

$$\begin{array}{ll}
 6 \times 3 + 2\frac{1}{2} = & 1 \times 9 - 4\frac{1}{2} = \\
 4 \times 7 + 4\frac{1}{3} = & 7 \times 2 - 5\frac{1}{3} = \\
 3 \times 9 + 9\frac{1}{4} = & 8 \times 3 - 4\frac{1}{4} = \\
 6 \times 4 + 6\frac{1}{5} = & 9 \times 6 - 4\frac{1}{5} = \\
 6 \times 2 + 6\frac{1}{6} = & 7 \times 7 - 1\frac{1}{6} = \\
 8 \times 5 + 2\frac{1}{7} = & 8 \times 8 - 1\frac{1}{7} =
 \end{array}$$

Կրթութիւն.

1) Մէկ վայրկեանը 60 մանրերկրորդ ունի. $\frac{1}{2}, \frac{2}{3}, \frac{1}{4}, \frac{3}{5}, \frac{1}{6}, \frac{1}{10}$ վայրկեանը քանի մանրերկրորդ կ'ընէ:

2) $\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{3}{5}, \frac{1}{6}, \frac{7}{10}, \frac{9}{10}, \frac{13}{5}$ ժամը քանի վայրկեան կ'ընէ, եթէ մէկ ժամը 60 վայրկեան է:

3) Եթէ մէկ օրը 24 ժամ է, $\frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{1}{4}, \frac{1}{6}, 1\frac{1}{2}, 3\frac{2}{3}$ օրը քանի ժամ կ'ընէ:

4) Մէկ տարին 12 ամիս է, $\frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{1}{4}, \frac{3}{4}, \frac{5}{6}$ տարին քանի ամիս է:

5) 3, 4, 5, 7, 8, 12 տարին քանի ամիս է:

6) Գեղին մը մէջ 88 տուն կայ. ուրիշ գեղին մէջ 25 տուն աւելի կայ. երկրորդին մէջ քանի տուն կայ:

7) Պարտիզպան մը 56 խնձորի, 31 տանձի, 11 սալորի, 1 ընկուղի ծառ տնկեց. ամէնը մէկտեղ քանի ծառ տնկած է:

8) Տակառէ մը, որ 68 կուժ ջուր կ'առնու, 25 կուժ պարպելու ըլլաս՝ քանի կուժ ջուր կը մնայ:

9) Մէկ հոգի 10 ձեռքի մատ եւ 10 ոտքի մատ ունի. 2, 3, 4 հոգի մէկտեղ քանի ձեռքի եւ քանի ոտքի մատ կ'ունենան:

10) Սարգիս 5 վերարկու ունի, եւ ամէն մէկուն վրայ ութական կոճակ կայ, ամէնուն վրայ մէկանց քանի կոճակ կայ:

ՅՕԴՈՒՆԾ Ե.

Կոտորակի մոտապատկերը եւ անոր նութական պատկերը:

Ը. Կէս:

$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$
---------------	---------------

1. Եթէ ամբողջ մը երկու հաւասար մասերու բաժնես, բաժնուած ամէն մէկ մասը ամբողջին կէսը կամ Երկուրդանը կ'ըսուի:

2. Եւրոպայի մը երկու կէսերը մէկտեղ մէկ ամբողջ կ'ընեն: $\frac{2}{2} = 1$:

Կրթութիւն.

1) Մէկ ամբողջին մէջ քանի՞ կէս կայ. 2, 3, 5, 8, 14, 26 ամբողջին մէջ քանի՞ կէս կայ:
 2) $1\frac{1}{2}$ 2 $\frac{1}{2}$ 3 $\frac{1}{2}$ 5 $\frac{1}{2}$ մէջ քանի՞ կէս կայ:

3) 3, 6, 8, 12, 16, 18, 22 կէսը քանի՞ ամբողջ կ'ընեն:

Ա.

$$\begin{array}{lll} 1 + \frac{1}{2} = & 2 + \frac{1}{2} = & 12 + \frac{1}{2} = \\ 4 + \frac{1}{2} = & 3 + \frac{1}{2} = & 14 + \frac{1}{2} = \\ 5 + \frac{1}{2} = & 8 + \frac{1}{2} = & 16 + \frac{1}{2} = \end{array}$$

Գ.

$$\begin{array}{lll} 2 - \frac{1}{2} = & 1 - \frac{1}{2} = & 2\frac{1}{2} - 2 = \\ 12 - \frac{1}{2} = & 5 - \frac{1}{2} = & 3\frac{1}{2} - 1 = \\ 10 - \frac{1}{2} = & 8 - \frac{1}{2} = & 4\frac{1}{2} - 3 = \\ 24 - \frac{1}{2} = & 6 - \frac{1}{2} = & 16\frac{1}{2} - 10 = \end{array}$$

Դ.

$$\begin{array}{lll} 9\frac{1}{2} - \frac{1}{2} = 3 & - 7\frac{1}{2} = & 61\frac{1}{2} - 5\frac{1}{2} = \\ 27 - \frac{1}{2} = 4\frac{1}{2} - 3\frac{1}{2} = & 100 - 9\frac{1}{2} = \end{array}$$

Ե.

$$\begin{array}{lll} 2 \times \frac{1}{2} = & 4 \times 1\frac{1}{2} = & 10 \times 3\frac{1}{2} = \\ 5 \times \frac{1}{2} = & 5 \times 2\frac{1}{2} = & 12 \times 7\frac{1}{2} = \end{array}$$

1. $\frac{7}{2}$, $\frac{4}{2}$, $\frac{10}{2}$, $\frac{14}{2}$ մէջ քանի՞ $\frac{1}{2}$ կայ:

2) 4 $\frac{1}{2}$, 5 $\frac{1}{2}$, 6 $\frac{1}{2}$, 9 $\frac{1}{2}$, 16 $\frac{1}{2}$ մէջ քանի՞ $\frac{1}{2}$ կայ:

3) 5 $\frac{1}{2}$, 16 $\frac{1}{2}$, 24 $\frac{1}{2}$, 35 $\frac{1}{2}$ կէսը քանի՞ է:

4) Դուռն մէջ մը 3 $\frac{1}{2}$ թերթ, ուրիշ անգամ 2 $\frac{1}{2}$ թերթ գրեցիր. ամէնը մէկանց քանի՞ թերթ գրած ես:

Բ. Երրորդ մաս:

$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$

1. Ամբողջ մը երեք հաւասար մասերու բաժնեւ, բաժնած ամէն մէկ մասդ Երրորդ մաս կամ Երրորդական կ'ըսուի:

2. Այս մասերէն միայն երկուքը կ'ըսուի Երկու - երրորդական եւ կը գրուի $\frac{2}{3}$:

3. Երեք մասերը մէկտեղ կ'ըսուին Երեք - երրորդական եւ կը գրուի $\frac{3}{3}$: — Երեք - երրորդականը հաւասար է ամբողջին: $\frac{3}{3} = 1$:

1) 2, 4, 5, 16, 24, 35 մէկ - երրորդականը քանի՞ ամբողջ կ'ընէ:

2) $1\frac{2}{3}$, $2\frac{1}{3}$, $9\frac{1}{3}$ քանի՞ մէկ - երրորդական կ'ընէ:

Բ

3) 4, 8, 14, 32, 44 մէկ-երրորդականը քանի՞ ամբողջ կ'ընէ:

$$4) \begin{array}{l} 2 + \frac{1}{3} = \\ 4 + \frac{2}{3} = \\ 9 + 3\frac{2}{3} = \end{array} \begin{array}{l} \frac{2}{3} + 5 = \\ 2\frac{1}{3} + 10 = \\ 5\frac{1}{3} + 7 = \end{array} \begin{array}{l} \frac{2}{3} + \frac{1}{3} = \\ 5\frac{1}{3} + 8\frac{1}{3} = \\ 9\frac{2}{3} + \frac{2}{3} = \end{array}$$

$$5) \begin{array}{l} 4\frac{1}{3} - 2 = \\ 8\frac{2}{3} - 5 = \\ 18 - \frac{1}{3} = \end{array} \begin{array}{l} 14 - 3\frac{2}{3} = \\ 8\frac{1}{3} - 2\frac{1}{3} = \\ 28\frac{2}{3} - 7\frac{2}{3} = \end{array}$$

6) $\frac{2}{3}$ ն, $\frac{7}{3}$ ն, $28\frac{1}{3}$ ն մէջ քանի՞ $\frac{1}{3}$ կայ:

7) 1ն, 2ն, 3ն, 5ն, 7ն, $3\frac{1}{3}$ ն, $12\frac{2}{3}$ ն մէջ քանի՞ $\frac{1}{3}$ կայ:

8) $\frac{9}{3}$ ն, $\frac{24}{3}$ ն, $\frac{37}{3}$ ն, $\frac{68}{3}$ ն կէսը քանի՞ է:

10) $\frac{1}{3}$, $\frac{2}{3}$ տարին քանի՞ ամիս է:

11) $\frac{1}{3}$, $\frac{2}{3}$ օրը քանի՞ ժամ է:

Գ. Վառորդ:

$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$
---------------	---------------	---------------	---------------

1) Ամբողջ մը չորս հաւասար մասերու բաժնես, բաժնած ամէն մէկ մասը ամբողջին Վառորդը կամ Չորրորդականը կ'ըսուի:

2) Արկու քառորդն ամբողջին կիսուն հաւասար է որ կ'ըսուի Արկու-չորրորդական եւ կը գրուի $\frac{2}{4}$: Արեք քառորդ Արեք-չորրորդական կ'ըսուի եւ կը գրուի $\frac{3}{4}$:

3) Չորս քառորդները մէկտեղ ամբողջին հաւասար է: $\frac{4}{4} = 1$:

$\frac{2}{2}$ ն, $\frac{3}{2}$ ն, $\frac{12}{2}$ ն $\frac{24}{2}$ ն մէջ քանի՞ $\frac{1}{4}$ կայ:
 $\frac{2}{4}$ ն, $\frac{6}{4}$ ն, $\frac{10}{4}$ ն $\frac{50}{4}$ ն մէջ քանի՞ $\frac{2}{4}$ կայ:
 $\frac{2}{4}$ ն մէջ քանի՞ $\frac{1}{4}$ կայ:

$$\begin{array}{rcl} 15 + 2\frac{3}{4} = & 5\frac{1}{4} + 7 = \\ 16 + 2\frac{3}{4} = & 7\frac{2}{4} + 4\frac{1}{4} = \\ 23 + 4\frac{1}{4} = & 32\frac{3}{4} + 2\frac{1}{4} = \\ 8 + 6\frac{2}{4} = & 8\frac{3}{4} + 2\frac{1}{4} = \end{array}$$

$$\begin{array}{rcl} 4 \times \frac{1}{4} = & 6 \times 3\frac{2}{4} = & 7 \times 8\frac{3}{4} = \\ 3 \times 3\frac{1}{4} = & 9 \times 5\frac{2}{4} = & 2 \times 9\frac{3}{4} = \\ 12 \times 3\frac{1}{4} = & 15 \times 7\frac{2}{4} = & 10 \times 7\frac{3}{4} = \end{array}$$

1) Գործաւոր մը եթէ $5\frac{3}{4}$ ժամ աշխատի կէսօրէն յառաջ, եւ $6\frac{1}{4}$ ժամ ալ կէսօրէն ետքը. ամէնը մէկանց քանի՞ ժամ աշխատած կ'ըլլայ:

2) Շիշ մը $3\frac{1}{4}$ գաւաթ ջուր կ'առնու. 5, 7 նոյնպիսի շիշ քանի՞ գաւաթ ջուր կ'առնուն:

3) 8 հոգւոյ խնձոր տրուած ատեն ամէն մէկը $1\frac{1}{4}$ խնձոր առաւ. բաժնուած խնձորները ամէնը մէկանց քանի՞ հատ էին:

Գ. Հինգերորդ մաս:

$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{5}$

1. Ամբողջ մը եթէ հինգ հաւասար մասերու բաժնետ, ամէն մէկ մասը ամբողջին $\frac{1}{5}$ էրոյն: մասը կամ $\frac{1}{5}$ էրոյն:

2. Ամբողջին հինգերորդ մասերէն երկուքը $\frac{2}{5}$ Նրկու-հինգերորդական, երեքը $\frac{3}{5}$ Նրեք-հինգերորդական, չորսը $\frac{4}{5}$ Չորս-հինգերորդական, հինգը $\frac{5}{5}$ Հինգ-հինգերորդական կ'ըսուին:

3. Հինգ-հինգերորդական ամբողջին հաւասար է: $\frac{5}{5} = 1$:

Ամբողջի մը մէջ քանի՞ $\frac{1}{5}$ կայ:

2 $\frac{1}{5}$, 3 $\frac{1}{5}$, 5 $\frac{1}{5}$, 7 $\frac{1}{5}$, 8 $\frac{1}{5}$ մէջ քանի՞ $\frac{1}{5}$ կայ:

7 $\frac{2}{5}$, 2 $\frac{3}{5}$, 1 $\frac{1}{5}$ մէջ քանի՞ $\frac{1}{5}$ կայ:

5, 7, 9, 10, 15, 17 հատ $\frac{1}{5}$ քանի՞ ամբողջ կ'ընէ:

$$\begin{array}{l} 1 + \frac{1}{5} = \left| \frac{4}{5} + 5 = \right| 12\frac{2}{5} + 7\frac{3}{5} = \\ 1 + 1\frac{1}{5} = \left| 3\frac{1}{5} + 10 = \right| 18\frac{2}{5} + 5\frac{1}{5} = \\ 8 + 3\frac{3}{5} = \left| 2\frac{2}{5} + 6\frac{1}{5} = \right| 24\frac{3}{5} + 4\frac{2}{5} = \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 90 + 1\frac{1}{2} = 91\frac{1}{2} \quad \left| 63\frac{4}{5} + 4\frac{3}{5} = 68\frac{2}{5} \right. \\ 91\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2} = 93 \quad \left| 68\frac{2}{5} + 4\frac{3}{5} = 73 \right. \\ 93 + 1\frac{1}{2} = \quad \left| 73 + 4\frac{3}{5} = \right. \end{array}$$

Այսպէս՝ թէ ասոնք եւ թէ հետեւաւորները մինչեւ 100 յառաջ տար:

$$\begin{array}{ll} 81\frac{3}{5} + 3\frac{2}{5} = & 28\frac{2}{5} + 7\frac{4}{5} = \\ 51\frac{1}{5} + 5\frac{1}{5} = & 10 + 8\frac{4}{5} = \\ 12\frac{1}{5} + 4\frac{4}{5} = & 62\frac{2}{5} + 7\frac{3}{5} = \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 9\frac{4}{5} - \frac{4}{5} = & 3 - \frac{1}{5} = \\ 8\frac{3}{5} - 5\frac{3}{5} = & 6 - 2\frac{4}{5} = \\ 10\frac{2}{5} - 3 = & 25 - 8\frac{2}{5} = \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 12\frac{4}{5} - 7\frac{1}{5} = & 15\frac{2}{5} - 4\frac{2}{5} = \\ 22\frac{2}{5} - 6\frac{3}{5} = & 22\frac{3}{5} - 6\frac{1}{5} = \\ 44\frac{1}{5} - 19\frac{2}{5} = & 18\frac{4}{5} - 9\frac{3}{5} = \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 12 - 1\frac{1}{5} = 10\frac{4}{5} & \left| 20\frac{4}{5} - 5\frac{2}{5} = 15\frac{2}{5} \right. \\ 10\frac{4}{5} - 1\frac{1}{5} = 9\frac{3}{5} & \left| 15\frac{2}{5} - 5\frac{2}{5} = 10 \right. \\ 9\frac{3}{5} - 1\frac{1}{5} = & \left| 10 - 5\frac{2}{5} = \right. \end{array}$$

Թէ ասոնք եւ թէ հետեւեալները մինչեւ
0 կամ 0ի մօտ հասցուր,

$$35\frac{1}{5} - 3\frac{3}{5} = 72\frac{4}{5} - 7\frac{4}{5} =$$

$$52\frac{2}{5} - 6\frac{3}{5} = 100\frac{4}{5} - 10\frac{4}{5} =$$

$$5 \times \frac{1}{5} = 7 \times 5\frac{3}{5} = 4 \times 10\frac{4}{5} =$$

$$12 \times 3\frac{2}{5} = 6 \times 9\frac{3}{5} = 9 \times 8\frac{4}{5} =$$

$$\frac{4}{5}\frac{1}{5} \text{ մէջ քանի } \frac{1}{5} \text{ կայ}$$

$$1\frac{4}{5}\frac{1}{5} \quad \frac{2}{5}$$

$$3\frac{5}{5}\frac{1}{5} \quad \frac{3}{5}$$

$$4\frac{2}{5}\frac{1}{5} \quad \frac{4}{5}$$

$$3\frac{1}{5}, 5\frac{1}{5}, 7\frac{3}{5}, 12\frac{2}{5} \text{ մէջ քանի } \frac{1}{5} \text{ կայ:}$$

Եւ Վ Էջերորդ մաս:

$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Ամբողջ մը վեց հաւասար մասերու
բաժնես, ելած մասերն Վ Էջերորդ մասը
կամ Վ Էջերորդականը $\frac{1}{6}$ կը լըն:

$\frac{2}{6}, \frac{3}{6}, \frac{4}{6}, \frac{5}{6}, \frac{6}{6}$ Ինչպէս կրնաս յա-
ռաջ բերել:

1 ամբողջի մէջ քանի $\frac{1}{6}$ կայ:

2, 3, 5, 7 ամբողջի մէջ քանի $\frac{1}{6}$ կայ:

$1\frac{1}{6}, 2\frac{3}{6}, 7\frac{4}{6}$ քանի $\frac{1}{6}$ կ'ընէ:

$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$
$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$

Ամբողջ մը եթէ նախ կիսես եւ կէսն
երեք մասի բաժնես, կ'ունենաս $\frac{1}{6}$:

Ամբողջին մէկ կիսուն մէջ քանի $\frac{1}{6}$ կայ —
 $\frac{3}{6}, \frac{9}{6}, \frac{12}{6}$ մէջ քանի կէս կայ:

$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$
$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$

Ամբողջ մը թէ որ նախ երեք հաւասար
մասերու բաժնես եւ սոյն մասերը կիսես
 $\frac{1}{6}$ կ'ունենաս:

$$\begin{array}{ll} 1 + \frac{1}{6} = & \frac{3}{6} + \frac{2}{6} = \\ 3 + 2\frac{5}{6} = & 5\frac{1}{6} + 7\frac{5}{6} = \\ 3\frac{5}{6} + 3 = & 18\frac{4}{6} + 9\frac{5}{6} = \\ \frac{1}{6} + \frac{1}{6} = & 19\frac{5}{6} + 7\frac{2}{6} = \\ 3\frac{3}{6} + 4\frac{1}{6} = & 22\frac{3}{6} + 4\frac{2}{6} = \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 90 + 1\frac{1}{6} = 91\frac{1}{6} & 78\frac{5}{6} + 3\frac{1}{6} = 82 \\ 91\frac{1}{6} + 1\frac{1}{6} = 92\frac{2}{6} & 82 + 3\frac{1}{6} = 85\frac{1}{6} \\ 92\frac{2}{6} + 1\frac{1}{6} = & 85\frac{1}{6} + 3\frac{1}{6} = \end{array}$$

Թէ ասոնք եւ թէ հետեւեալները մինչեւ
100 կամ 100ին մօտ յառաջ տար:

$$64\frac{5}{6} + 3\frac{3}{6} = 62\frac{3}{4} + 5\frac{2}{4} =$$

$$40\frac{1}{2} + 4\frac{1}{2} = 50\frac{1}{3} + 15\frac{1}{3} =$$

$$1\frac{1}{6} - \frac{1}{6} = 3 - \frac{5}{6} =$$

$$5\frac{5}{6} - 2\frac{5}{6} = 10 - 4\frac{1}{6} =$$

$$15\frac{5}{6} - 9\frac{2}{6} = 8\frac{1}{6} - 3\frac{2}{6} =$$

$$14\frac{1}{6} - 2\frac{1}{6} = 12 \quad 28\frac{2}{6} - 4\frac{2}{6} = 24$$

$$12 - 2\frac{1}{6} = 9\frac{5}{6} \quad 24 - 4\frac{2}{6} = 19\frac{4}{6}$$

$$9\frac{5}{6} - 2\frac{1}{6} = 19 - 4\frac{2}{6}$$

Թէ ասոնք եւ թէ հետեւեալները մինչեւ
0 հասցուր:

$$42\frac{5}{6} - 4\frac{1}{9} = 11\frac{1}{6} - 1\frac{1}{6} =$$

$$63\frac{1}{9} - 6\frac{5}{6} = 35\frac{3}{6} - 9\frac{1}{6} =$$

$$72\frac{1}{6} - 5\frac{5}{6} = 89\frac{2}{6} - 8\frac{5}{6} =$$

$$6 \times \frac{1}{6} = 8 \times 5\frac{1}{6} = 4 \times 15\frac{5}{6} =$$

$$7 \times 3\frac{1}{6} = 13 \times 8\frac{1}{6} = 3 \times 29\frac{5}{6} =$$

$\frac{5}{6}$, 1, 5, $3\frac{5}{6}$ ն մէջ քանի՞ $\frac{1}{6}$ կայ:

$\frac{45}{6}$, 10, 25, $12\frac{5}{6}$ ն մէջ քանի՞ $\frac{5}{6}$:

$\frac{56}{6}$, 36, $42\frac{2}{3}$, $54\frac{1}{5}$ ն մէջ քանի՞ $\frac{7}{6}$:

Մէկ ժամը 60 վարկեան է:

Մէկ տետր թուղթը 10 կամ 12
թերթ ունի:

$\frac{1}{6}$, $\frac{2}{6}$, $\frac{3}{6}$, $\frac{4}{6}$ տարին քանի՞ ամիս է:

$\frac{1}{6}$, $\frac{2}{6}$, $\frac{4}{6}$, $\frac{5}{6}$ ժամը քանի՞ վարկեան է:

$\frac{1}{6}$, $\frac{2}{6}$, $\frac{3}{6}$, $\frac{4}{6}$ տետր թուղթը քանի՞ թերթ
կ'ընէ, եթէ 1 տետրը 12 թերթ ըլլայ:

Մէկը $10\frac{1}{6}$ տարի օտար աշխարհք պան-
դուխտ կ'ըլլայ, $6\frac{1}{6}$ տարի ալ զինուոր կը
մնայ, ամէնը մէկանց քանի՞ տարի տնէն հե-
ռու մնացած կ'ըլլայ:

Գրագիր մը օրը $8\frac{3}{6}$ ժամ գրելով կ'ան-
ցընէ. եւ մէկ ժամուկն համար կ'առնու 2
տասնոց, օրը քանի՞ տասնոց կ'առնու:

Չ. Եօթներորդ մաս:

$\frac{1}{7}$	$\frac{1}{7}$	$\frac{1}{7}$	$\frac{1}{7}$	$\frac{1}{7}$	$\frac{1}{7}$	$\frac{1}{7}$
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Ամբողջ մը եօթը հաւասար մասերու
բաժնեա, բաժնուած մասերն անոր Եօթ-
ներորդ մասը կամ Եօթներորդականը $\frac{1}{7}$
կ'ըլլան:

Քանի՞ $\frac{1}{7}$ իրարու վրայ աւելցնեն $\frac{2}{7}$, $\frac{3}{7}$,
 $\frac{4}{7}$, $\frac{5}{7}$, $\frac{6}{7}$, $\frac{7}{7}$ կ'ելէ:

$$\frac{2}{7} + \frac{3}{7} + \frac{4}{7} = \frac{6}{7} - \frac{2}{7} + \frac{1}{7} =$$

$$\frac{1}{7} + \frac{4}{7} - \frac{2}{7} = \frac{5}{7} + \frac{2}{7} - \frac{3}{7} =$$

$$\frac{5}{7} - \frac{2}{7} + \frac{4}{7} = \frac{7}{7} - \frac{3}{7} + \frac{2}{7} =$$

$$2 \times \frac{3}{7} = 5 \times \frac{2}{7} = 6 \times \frac{4}{7} =$$

$$\frac{5}{7} \times \frac{5}{7} = 10 \times \frac{3}{7} = 5 \times 2 \frac{2}{7} =$$

Լ. Ութերորդ մաս:

Ամբողջ մը ութ հաւասար մասերու բաժնեա, ելած մասերը կըսուին Ութերորդական կամ Ութերորդ մասը $\frac{1}{8}$:

1. Քանի՞ $\frac{1}{8}$ կայ $\frac{2}{8}$ ն, $\frac{3}{8}$ ն, $\frac{4}{8}$ ն, $\frac{5}{8}$ ն, $\frac{6}{8}$ ն, $\frac{7}{8}$ ն, $\frac{8}{8}$ ն մէջ:

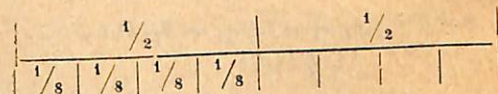
2. Ամբողջ մը քանի՞ $\frac{1}{8}$ ունի:

3. Քանի՞ $\frac{1}{8}$ ունի 2, 3, 4, 5 ամբողջը:

4. Քանի՞ $\frac{1}{8}$ կընէ $1\frac{2}{8}$, $6\frac{5}{8}$, $8\frac{6}{8}$, $9\frac{7}{8}$:

5. Քանի՞ ամբողջ կընէ 10, 20, 30, 35

հատ $\frac{1}{8}$ ը:

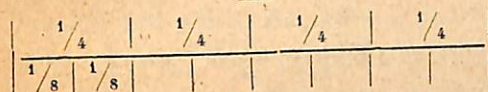

Ամբողջ մը կիսեա, եւ այն կէսն ալ չորս մասի բաժնեա, $\frac{1}{8}$ կ'ուսնենաս:

1. Ամբողջի մը մէկ կէսն ($\frac{1}{2}$) մէջ քանի՞ $\frac{1}{8}$ կայ:

2. Քանի՞ $\frac{1}{8}$ կայ $\frac{3}{2}$ ն, $\frac{4}{2}$ ն, $\frac{7}{2}$ ն մէջ:

3. Ամբողջին քաներորդ մասն է $\frac{4}{8}$, $\frac{16}{8}$, $\frac{24}{8}$, $\frac{32}{8}$:

Ամբողջ մը չորս հաւասար մասի բաժնեա, եւ ասոնցմէ ամէն մէկը կիսեա, $\frac{1}{8}$ կ'ուսնենաս:

1. Ամբողջին 1 քառորդին մէջ քանի՞ $\frac{1}{8}$ կայ

2. Քանի՞ $\frac{1}{8}$ կայ $\frac{2}{4}$ ն, $\frac{3}{4}$ ն, $\frac{12}{4}$ ն մէջ:

3. Քանի՞ $\frac{1}{8}$ կ'ընէ 2, 3, $4\frac{2}{8}$, $5\frac{3}{8}$, $6\frac{7}{8}$:

$$1 + \frac{1}{8} =$$

$$4 + 3\frac{3}{8} =$$

$$8\frac{7}{8} + 4\frac{2}{8} =$$

$$\frac{1}{8} + \frac{2}{4} =$$

$$4\frac{1}{4} + 6\frac{3}{4} =$$

$$\frac{4}{8} + \frac{3}{8} =$$

$$6\frac{2}{8} + 2\frac{7}{8} =$$

$$10\frac{1}{8} + 8\frac{5}{8} =$$

$$15\frac{4}{8} + 2\frac{3}{4} =$$

$$17\frac{3}{8} + 3\frac{2}{8} =$$

$$6\frac{4}{8} - 3\frac{2}{8} =$$

$$10\frac{3}{8} - 4\frac{1}{8} =$$

$$5\frac{7}{8} - 2\frac{2}{4} =$$

$$18\frac{1}{2} - 7\frac{3}{8} =$$

$$4 - 2\frac{2}{8} =$$

$$4\frac{1}{8} - 6\frac{7}{8} =$$

$$30\frac{1}{2} - 5\frac{3}{4} =$$

$$18\frac{4}{8} - 4\frac{2}{6} =$$

Ը. Խններորդ մաս:

$\frac{1}{9}$	$\frac{1}{9}$	$\frac{1}{9}$	$\frac{1}{9}$	$\frac{1}{9}$	$\frac{1}{9}$	$\frac{1}{9}$	$\frac{1}{9}$	$\frac{1}{9}$	$\frac{1}{9}$

Ամբողջ մը ինն հաւասար մասերու բաժնես, բաժնուած ամէն մէկ մասը $\frac{1}{9}$ կը լայ, որ Խններորդական կըսուի:

Քանի՞ $\frac{1}{9}$ իրարու վրայ, աւելցընես $\frac{2}{9}$, $\frac{3}{9}$, $\frac{4}{9}$, $\frac{5}{9}$, $\frac{6}{9}$, $\frac{7}{9}$, $\frac{8}{9}$, $\frac{9}{9}$ կ'ընէ:

Քանի՞ $\frac{1}{9}$ իրարու վրայ աւելցընես՝ ամբողջը կ'ելէ:

	$\frac{1}{3}$		$\frac{1}{3}$		$\frac{1}{3}$
$\frac{1}{9}$	$\frac{1}{9}$	$\frac{1}{9}$			

Ամբողջ մը եթէ երեք հաւասար մասի բաժնես, ելած մասերն ալ նորէն երեք հաւասար մասի բաժնես, ամբողջին քաններորդ մասը կ'ունենաս:

Մէկ-երրորդականի ($\frac{1}{3}$) մէջ քանի՞ $\frac{1}{9}$ կայ:

Մէկ ամբողջ մը քանի՞ $\frac{1}{3}$, քանի՞ $\frac{1}{9}$ եւ քանի՞ $\frac{3}{9}$ կ'ընէ:

Թ. Տասներորդ մաս:

$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$

1. Ամբողջ մը տասը հաւասար մասերու բաժնես, ելած մասերը կըսուին Տասներորդական:

1. Քանի՞ $\frac{1}{10}$ իրարու վրայ աւելցընես՝ $\frac{2}{10}$, $\frac{3}{10}$, $\frac{4}{10}$, $\frac{5}{10}$, $\frac{6}{10}$, $\frac{7}{10}$, $\frac{8}{10}$, $\frac{9}{10}$, $\frac{10}{10}$ կ'ելէ:

Քանի՞ մէկ-տասներորդական ($\frac{1}{10}$) ամբողջին հաւասար է:

	$\frac{1}{2}$		$\frac{1}{2}$
$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$

Ամբողջ մը եթէ նախ կիսես, եւ ամէն մէկ կէսը հինգ մասի բաժնես՝ ի՞նչ կ'ելէ:

Ամբողջին մէկ կէսին մէջ քանի՞ մէկ-տասներորդական ($\frac{1}{10}$) կայ:

Քանի՞ մէկ-տասներորդական կայ $\frac{2}{2}$, $\frac{4}{2}$, $\frac{9}{3}$ մէջ:

Քանի՞ կէս կայ $\frac{5}{10}$, $\frac{15}{10}$, $\frac{25}{10}$, $\frac{65}{10}$ մէջ:

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|} \hline \frac{1}{5} & \frac{1}{5} & \frac{1}{5} & \frac{1}{5} & \frac{1}{5} \\ \hline \frac{1}{10} & \frac{1}{10} & & & \\ \hline \end{array}$$

Եւթողջ մը նախ հինգ հաւասար մասի բաժնես, եւ ամէն մէկ մասն ալ կիսես, քանի՞ կ'ընէ:

Եւթողջ մը մէկ - հինգերորդականին ($\frac{1}{5}$) մէջ քանի՞ տասներորդական ($\frac{1}{10}$) կայ:
 $\frac{2}{5}, \frac{4}{5}, \frac{12}{5}, \frac{17}{5}, \frac{36}{5}$ քանի՞ մէկ-տաս-
 ներորդական ($\frac{1}{10}$) կ'ընէ:

$$\begin{array}{l} 1 + \frac{1}{10} = \frac{4}{10} + \frac{3}{10} = \frac{2}{10} + \frac{2}{5} = \\ 4 + \frac{6}{10} = \frac{5}{10} + \frac{6}{10} = \frac{4}{2} + \frac{8}{10} = \\ 7\frac{7}{8} + 9 = \frac{7}{10} + \frac{8}{10} = 20\frac{5}{10} + 2\frac{4}{5} = \end{array}$$

Հետեւեալները մինչեւ 100 կամ 100ի մաս յառաջ տար:

$$\begin{array}{l} 89 + \frac{1}{10} = 89\frac{1}{10} \quad 72\frac{7}{10} + \frac{3}{10} = 76 \\ 89\frac{1}{10} + \frac{1}{10} = 89\frac{2}{10} \quad 76 + \frac{3}{10} = 79\frac{3}{10} \\ 89\frac{2}{10} + \frac{1}{10} = 89\frac{3}{10} \quad 79\frac{3}{10} + \frac{3}{10} = 81\frac{6}{10} \\ 89\frac{3}{10} + \frac{1}{10} = 81\frac{6}{10} + \frac{3}{10} = \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 59\frac{5}{10} + 4\frac{2}{10} = 40\frac{1}{2} + 5\frac{9}{10} = \\ 62\frac{3}{10} + 8\frac{1}{10} = 19\frac{4}{5} + 9\frac{1}{2} = \end{array}$$

$$\begin{array}{l} \frac{3}{10} - \frac{1}{10} = 1 - \frac{3}{10} = 5\frac{7}{10} - 2\frac{2}{5} = \\ \frac{6}{10} - 1\frac{7}{10} = 13 - 2\frac{9}{10} = 8\frac{1}{2} - 7\frac{3}{5} = \\ \frac{8}{16} - 5 = 15 - 6\frac{7}{10} = 4\frac{1}{2} - 1\frac{3}{5} = \end{array}$$

Հետեւեալները մինչեւ 0 կամ 0ի մաս հասցուր:

$$\begin{array}{l} 10\frac{1}{10} - 1\frac{1}{10} = 9 \quad 38 - 3\frac{7}{10} = 34\frac{3}{10} \\ 9 - 1\frac{1}{10} = 7\frac{9}{10} \quad 34\frac{3}{10} - 3\frac{7}{10} = 30\frac{6}{10} \\ 7\frac{9}{10} - 1\frac{1}{10} = 30\frac{6}{10} - 3\frac{7}{10} = \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 25\frac{4}{10} - 2\frac{3}{10} = 63\frac{1}{2} - 6\frac{3}{10} = \\ 45\frac{1}{10} - 4\frac{3}{10} = 89\frac{3}{5} - 9\frac{9}{10} = \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 10 \times \frac{1}{10} = 5 \times 6\frac{3}{10} = 2 \times 36\frac{9}{10} = \\ 8 \times 1\frac{3}{10} = 9 \times 2\frac{2}{10} = 4 \times 22\frac{1}{10} = \end{array}$$

$$\begin{array}{l} \frac{7}{10} \text{ և } \frac{1}{10} \text{ քանի՞ } \frac{1}{10} \text{ կայ:} \\ \frac{2}{10} \quad \frac{3}{10} \\ \frac{8}{10} \quad \frac{9}{10} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 1\frac{1}{2}, 2\frac{1}{2}, 7\frac{1}{2}, 5\frac{4}{5} \text{ քանի՞ } \frac{1}{10} \text{ կայ:} \\ 3\frac{1}{2}, 6\frac{1}{2}, 18\frac{1}{2}, 1\frac{1}{2}, 7\frac{1}{2} \text{ քանի՞ } \frac{3}{10} \text{ կայ:} \end{array}$$

Եւթողջ մը որչափ հաւասար մասերու բաժնես, երա՞ծ ամէն մասերն անոր այն-չափերորդականը կ'ըլլան. զորորինակ եթէ հարկը մասի բաժնես, $\frac{1}{100}$ կ'ըլլայ:

Քանի՞ հարիւրորդականը ամբողջ մը կ'ընէ:

Քանի՞ հարիւրորդական կայ $\frac{1}{10}$ մէկ-
տաներորդականին մէջ:

Քանի՞ հարիւրորդական կ'ընէ $\frac{2}{10}$ երկու-,
 $\frac{3}{10}$ երեք-, $\frac{4}{10}$ չորս-, $\frac{9}{10}$ ինն-տաներոր-
դականը:

Քանի՞ տասներորդական կ'ընէ $\frac{10}{100}$ Տասը-,
 $\frac{20}{100}$ Բսան-, $\frac{50}{100}$ Յիսուն-, $\frac{80}{100}$ Ութսուն-,
 $\frac{90}{100}$ Իննսուն- հարիւրորդականը:

$$\begin{array}{l} 7 + 3\frac{5}{10} = \\ \frac{43}{100} + \frac{10}{100} = \end{array} \quad \begin{array}{l} \frac{8}{100} + \frac{7}{10} = \\ 16\frac{25}{100} + 2\frac{3}{10} = \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 37\frac{38}{100} - 10 = \\ 50\frac{74}{100} - 32\frac{21}{10} = \end{array} \quad \begin{array}{l} 18\frac{13}{100} - 15 = \\ 52\frac{3}{10} - \frac{23}{100} = \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 2 \times \frac{40}{100} = \\ 8 \times \frac{21}{100} = \end{array} \quad \begin{array}{l} 4 \times 9\frac{23}{100} = \\ 5 \times 7\frac{19}{100} = \end{array} \quad \begin{array}{l} 6 \times 15\frac{3}{100} = \\ 3 \times 32\frac{15}{100} = \end{array}$$

$$\begin{array}{l} \frac{8}{100} \text{ մէջ } \text{քանի } \frac{1}{100} \text{ կայ:} \\ \frac{42}{100} \quad \frac{7}{100} \\ \frac{9}{10} \quad \frac{9}{100} \\ 1 \quad \frac{1}{100} \end{array}$$

ՅԱՐԵԼՈՐԵՍ

Ա.

ՅԱՃԿԱՍՏԱՆԻ ԴՊՐՈՑԱՆ ՀԱՄԱՐ

Դրամ, կշիռ, Չափ:

ՅՕԴՈՒՆԾ Ա.

Տաճկաստանի Դրամները:

- 1) Տաճկի տէրութեան զրամներն են
Ղուրուշ, Փարայ, Ազէ (Ստակ):
- 2) 1 Ղուրուշը կ'ընէ 40 Փարայ:
1 Փարան կ'ընէ 3 Ազէ:

Արթուրիւն.

Արթուրիւնը մէջ համառօտութեան
համար Ղուրուշ Ղ. ղներով, իսկ Փարայ
Փ. ղներով կը նշանակենք:

1. Գործավար մը օրը 24 Ղ. կը վաստկի,
որմէ 8 Ղ. կերակրոյ կու տայ, 12 Ղ. խաղի
մէջ կը կորսնցընէ. քանի՞ Ղ. կը մնայ քովը:
2. Մարդ մը 12 աղքատի 4ական Փ. ու-
ղորմութիւն կու տայ. ամէնը մէկանց քանի՞
Փ. տուած կ'ըլլայ:

3. Եթէ 5 փ. չամիչ 10 փ. թուղ,
20 փ. արմաւ գնես, ամէնը մէկանց քանի՞
փ. բան գնած կ'ըլլաս:

4. Խնձորին 3 հատը 10 փ. է, 30, 35,
42 հատը քանի՞ փ. կ'ըլլայ:

5. Եթէ 6 հաւկիթ 15 փ. ըլլայ, 54
հատը քանի՞ փ. կու գայ:

6. Եթէ 1 տետր* թուղթը 20 փ. ար-
ժէ, 1 թերթը քանի՞ փ. կ'արժէ:

* Մէկ Տետր թուղթը 10 կամ 12 թերթ ունի:

ՅՕԴՈՒԱԾ Բ.

Տաճկաստանի Չափերը:

1) Տաճկի տէրութեան մէջ երկայնու-
թիւն չափելու համար կը գործածուի

Լշտաղէ (Կանգուռ), Բուսկ, Աիրահ:

2) 1 Լշտաղէն կ'ընէ 8 Բուսկ:

1 Բուսկը կ'ընէ 2 Աիրահ:

Արթուրիւն.

Արթուրեանց մէջ համառօտութեան
համար Լշտաղէն՝ Լ. — Բուսկը՝ Բ. —
Աիրահը՝ Ա. զննելով՝ կը նշանակենք:

1. Մէկը 16 Է. կտաւ կը գնէ, Է. ն $2\frac{1}{2}$
Ղ. ի. ամէնը մէկտեղ քանի՞ Ղ. ի բան գնած
կ'ըլլայ:

2. Քանի՞ Ղ. կ'արժէ 12 Է. ն եթէ 6 Է. ն
40 Ղ. արժած ըլլայ:

3. Կրկնոց մը շինելու համար պէտք է
 $4\frac{1}{2}$ Է. ասուի, 1 սոնոցի համար $2\frac{1}{2}$ Է.
Եթէ Է. ն 10 Ղ. ի ըլլայ՝ ամէնը մէկանց քանի՞
Ղ. ի կու գայ:

4. Լաթին 1 Է. ն կ'արժէ 20, 30 փ. քանի՞
փ. ի կու գայ 8 Է. լաթը:

5. Նիւթի մը $14\frac{1}{2}$ Է. ն արժած է $90\frac{1}{4}$
Ղ. քանի՞ Ղ. կ'արժէ 1 Է. ն:

6. Ոստայնանկ մը եթէ $8\frac{1}{2}$ Է. լաթ
հիւսէ կ'առնու 16 Ղ. քանի՞ Ղ. կ'առնու
եթէ միայն $2\frac{1}{2}$ Է. հիւսելու ըլլայ:

ՅՕԴՈՒԱԾ Գ.

Տաճկաստանի կշիռները:

1) Տաճկի տէրութեան մէջ գործա-
ծուած կշիռներն են

Հոխայ, (Կաշ) եւ Տրամ:

2) 1 Հոխան ունի 400 Տրամ:

1 Տրամը 4 Տէնի:

Արթուրիւն.

Համառօտութեան համար Հոխան մի-
այն Հ. — Տրամբ Տր. — Տէնկը Տ.
գնելով կը նշանակենք:

1) Եթէ Պետրոս 3 Հ. խնծոր, 4 Հ. տանձ,
1 Հ. սալոր գնէ. ամէնը մէկտեղ քանի՞ Հ.
բան գնած կ'ըլլայ:

2) Եթէ մարդ մը 200 Տր. պըղպեղ, 50
Տր. ընկոյզ, 250 նուշ, 120 մէխակ ծախէ.

ա) ամէնը մէկտեղ քանի՞ Տր. բան ծախած
կ'ըլլայ. բ) այնչափ Տր. մէկանց քանի՞ Հ.
ապրանք կ'ընէ:

3) 1 Հ. 400 Տր. է. $1\frac{1}{2}$, 2, $2\frac{1}{3}$ Հ.
քանի՞ Տր. կ'ընէ:

4) Եթէ 200 Տր. $\frac{1}{2}$ Հ. է. քանի՞ Տր.
կ'ընէ $\frac{2}{3}$, $\frac{3}{4}$ Հ.:

5) 50 Տր. նուշով կրնայ 3 հոգւոյ հա-
մար անուշեղէն շինուիլ. 18 հոգւոյ համար
շինել ուզես, քանի՞ Տր. նուշ պէտք ես առնուի:

6) Եթէ 2 Տր. խունկը 4 Փ. կ'արժէ, $2\frac{1}{2}$
Հ. խունկ քանի՞ Փ. կ'արժէ:

Բ.

ՌՈՒՍԼՍՏՆԻ ԳՊՐՈՅՆ ՀԱՄԱՐ

Դրամ, կշիռ, Չափ:

ՅՕԴՈՒԱԾ Ա.

Ռուսաստանի Գրամները:

1) Ռուսի տէրութեան դրամներն են
Ռուբլի, Կոպէկ:

2) 1 Ռուբլին ունի 100 Կոպէկ:

Արթուրիւն.

Համառօտութեան համար կրթու-
թեանց մէջ Ռուբլին Ռ. իսկ Կոպէկը
Կ գնելով կը նշանակենք:

1) Կառագործ մը 5 կառք կը ծախէ, եւ
մէկուն վըայ 50 Ռ., մէկալին վըայ 32 Ռ.,
երրորդին վըայ 40 Ռ., չորրորդին վըայ 25 Ռ.,
հինգերորդին վըայ 12 Ռ. կը վաստկի. ամէնը
մէկտեղ քանի՞ Ռ. վաստկած կ'ըլլայ:

2) Գաշտ մը 2 հոգւոյ հնձել տալ կ'ու-
զենք. որոնք ամէն մէկ ժամուն 25 Կ. կը պա-
հալեն, ամբողջը 5 ժամուան մէջ կրնան հըն-
ձել. ուրեմն քանի՞ Կ. պիտի տրուի:

3) Եթէ 5 խնձորը $2\frac{1}{2}$ Կ. կ'արժէ, 35 խնձոր քանի՞ պիտի արժէ:

6) Եթէ մէկ զոյգ կոշիկը 6 Ռ. կ'արժէ 25 զոյգը քանի՞ պիտի արժէ:

ՅՕԴՈՒԱԾ Բ.

Ռուսաստանի շափերը:

1) Ռուսի տէրութեան մէջ երկայնու-
թիւն չափերը սովորական գործածուած
չափերն են

Արշին, Վ Էրշոկ:

2) 1 Արշինը կ'ընէ 16 Վ Էրշոկ.

Արթութիւն.

Համառօտութեան համար Արշինը՝ Ա.
եւ Վ Էրշոկը Վ. զննելով կը նշանակենք:

1. քանի՞ վերշոկ կ'ընէ $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$ ար-
շինը:

2. քանի՞ արշին կ'ընէ $\frac{38}{16}$, $\frac{64}{16}$, $\frac{72}{16}$
վերշոկը:

3. Կտաւին 1 Ա. կ'արժէ 32 Կ. քանի՞ Կ.
կ'արժէ 5, 8, 12, 52 Ա.:

4. Դերձակ մը մէկ հոգւոյ 2 վերարկու
եւ 2 սոնոց շինելու համար 16 Ա. ասուի

կ'ուզէ. 5 հոգւոյ շինելու ըլլայ՝ քանի՞ Ա. աս-
ուի պիտի ուզէ:

5. քանի՞ Ռ. պիտի արժէ 1 Ա. եթէ 1
Ա. 8, 12, 24, 36, 48, Կ. կ'արժէ:

6. Եթէ 1 Ա. կ'արժէ 43 Կ. քանի՞
8 Ա. կ'ընայ արժեքը:

ՅՕԴՈՒԱԾ Գ.

Ռուսաստանի կշիռները:

1) Ռուսի տէրութեան մէջ գործա-
ծուած կշիռներն են

Ֆունտ, Լոտ, Օշլոտնիկ, Ղոլիա:

2) 1 Ֆունտը ունի 32 Լոտ:

1 Լոտը ունի 3 Օշլոտնիկ:

1 Օշլոտնիկը ունի 96 Ղոլիա:

Արթութիւն:

Ֆունտը Գ. Լոտը Լ. Օշլոտնիկը
Օ. Ղոլիան Գ. զննելով՝ կը նշանակենք
Համառօտութեան համար:

1. քանի՞ Լ. կ'ընէ $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$ Գ.:

2. քանի՞ Օ. կ'ընէ $1\frac{1}{2}$, 2, $3\frac{3}{4}$, 4, $5\frac{7}{8}$ Գ.:

3. քանի՞ Օ. կ'ընէ 2, 5, 7, 12, 15 Լ.:

4. Մէկ ֆ.ին քաներորդ մասն է 1 ջ:

5. Մարդ մը եթէ 32 ֆ. 9 լ. պանիր գնէ, լ. 4 Կ. ամբողջը քանի՞ Կ.ի գնած կ'ըլլայ:

6. Վաճառական մը 14 ֆ. 12 լ. վաճառք ծախէ եւ ամէն մէկ լ. վրայ 2 Կ. շահի. ամբողջէն քանի՞ Կ. շահած կ'ըլլայ:

Գ.

Ժամանակի Բաժանմունքները:

Ժամանակի չափերն են

1) Տարի, Ըմիս, Շաբաթ, Օր, Ժամ, Վայրկեան:

2) 1 Տարին ունի 12 Ըմիս:

1 Ըմիսն ունի 30 (31) Օր:

1 Օրը ունի 24 Ժամ:

1 Ժամն ունի 60 Վայրկեան:

Նրթութիւն.

1. Քանի՞ ամիս կ'ընէ 2, 3, 4, 5, 7, 9 տարին:

2. Քանի՞ ամիս կ'ընէ $3\frac{2}{3}$, $4\frac{4}{8}$, $6\frac{2}{6}$, $9\frac{11}{12}$ տարին:

3. Քանի՞ օր կ'ընէ 4, 5, 8, 11 ամիսը, եթէ ամէնն ալ 30 օր հաշուես:

4. Քանի՞ օր կ'ընեն $\frac{1}{2}$, $\frac{2}{6}$, $\frac{8}{12}$, $\frac{7}{14}$ ամիսները:

5. Մէկը 36 տարուան եւ 6 ամսուան կը մեռնի. քանի՞ ամիս ապրած է:

6. Տղայ մը մինչեւ որ ուսմունքն ընէ, պէտք է 8 տարի դպրոց երթալ. 4 տարի ու $4\frac{1}{2}$ ամիս գացած ըլլալէն ետեւ՝ դեռ քանի՞ ամիս ալ պէտք է երթալ:

7. Եթէ մէկ տունը $2\frac{1}{2}$ ամսուան մէջ կը շինուի, 3, 5, $8\frac{1}{2}$, $11\frac{3}{4}$ տարուան մէջ քանի՞ տուն կ'ընայ շինուիլ:

8. Չորս գործավար 2 օրուան մէջ 160 կանգուն (արշին) արտ մը կրնան փորել. քանի՞ օրուան մէջ կը փորեն մի եւնոյն արտը 8, 16, 24 գործավարք:

9. Ա. տուն Բ. տնէն 578 արշին հեռու է. մարդ մը եթէ $\frac{1}{4}$ վարկեանին 45 արշին քալելու ըլլայ՝ քանի՞ վարկեան մէջ Բ. տուն կը հասնի:

10. Պետրոսին արտը 364 արշին է Մարկոսինը ասոր կրկինը. Սարգսինը Պետրոսինէն 120 արշին պղտիկ է. ուրեմն քանի՞ արշին է Մարկոսին արտը. եւ Բ) երեքը մէկանց քանի՞ արշին են. եւ ղրչափ ատենուն մէջ կրնաս երեք արտերը քալել՝ եթէ մէկ վարկենին մէջ 50 արշին քալելու ըլլաս:

11. Ճամբու մը երկայնութեան 274 ծառ տնկուած է, ամէն մէկ ծառն իրարմէ $2\frac{1}{2}$ արշին հեռու. ամբողջ ճամբուն երկայնութիւնը քանի՞ արշին է. եւ ղրչափ ատենուն մէջ մէկ ծայրէն մէկալ ծայրը կրնայ մէկը քալել, եթէ 1 վարկենի 75 արշին քալելու ըլլայ:

ԽԱՌՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

1) 42 (էնտ.) արշին երկայնութեամբ կտաւէն 27 (էնտ.) արշին կտրես, քանի՞ (էնտ.) արշին կը մնայ:

2) Պապդ հիմայ 83 տարուան է. քանի՞ տարի յառաջ 46 տարեկան էր:

3) 63 (շ.) ֆ. կարագէն 37 (շ.) ֆ. կը ծախուի, քանի՞ ֆ. (շ.) կը մնայ:

4) Քանի՞ աղքատի կրնաս 19 ղ. 30 ֆ. բաժնել, եթէ ամէն մէկը 35 ֆ. առնելու ըլլայ:

5) Երկու գեղի մէջ մէկանց 100 տուն կայ. մէկուն մէջ մէկալէն 24 տուն պակաս է, ուրեմն ամէն մէկուն մէջ քանի՞ տուն կայ:

6) 10 ֆ. կ'արժէ 3 ռ. 42 ւ. 1 ֆ. ղրչափ կ'արժէ:

7) Եթէ 4, 6, 9 կտորը կ'արժէ 8 ռ. 25 ւ. (10 ղ. 35 ֆ.) ի՞նչ կ'արժէ 1 կտորը: Եթէ 3, 7, 8 կտորը կ'արժէ 7 ռ. (12 ղ.) ի՞նչ կ'արժէ 1 կտորը:

8) Եթէ մէկը տարին 100 ռ. (ւ.) առնու, ամէն ամիս քանի՞ առած կ'ըլլայ:

9) Զաղացք մը եթէ 3 ժամուան մէջ 12 պարկ ցորեան կրնայ աղալ, մէկ ժամուան մէջ քանի՞ պարկ կ'աղայ:

10) Գործավար մը եթէ մէկ շաբաթուան մէջ վաստկի 5 ռ. 60 ւ. քանի՞ ռ. վաստըկած կըլլայ 5-օրուան մէջ:

11) Եղած պարէնը եթէ 1 հոգւոյ 30 օր կը բաւէ, 5 հոգւոյ քանի՞ օր կրնայ բաւել:

12) Արտ մը 1 հոգի 35 ժամուան մէջ կը հնձէ. քանի՞ ժամուան մէջ 9 հոգի կրնան հնձել:

13) 1 որմնագիր 48 օրուան մէջ պատ
մը կը հիւսէ. 6 որմնագիր նոյն պատը քանի՞
օրուան մէջ կրնան հիւսել:

14) 30 հոգի զուարճութեան ատեն
100 Ռ. (Ղ.) կը ծախսեն մարդ գլուխ քանի՞
Ռ. (Ղ.) կ'իյնայ:

15) 45 արշին երկայնութեան ճամբան
եթէ 1 վայրկենի մէջ երթաս, 100 արշին
երկայնութեան ճամբան քանի՞ վայրկենի մէջ
կրնաս երթալ:

17) Մարդ եթէ 30 հոսայ պտուղը
33 Ղ.ի ծախէ, ամէն մէկ հոսան քանի՞ Ղ.ի
կու գայ:

2013
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0064676

